



# Шамувел пыгамбер

## Биринжи китап

### Гириш

*Шамувел пыгамбер* барада ики китап язылып, олар онуң хатырасына атландырыландыр. Худайың ылхамындан долан бу пыгамбер ысрайыл халкының тарыхында гөрнүкли орунларың бирини эелейэр.

Сердарлар дөври тамамланып барялды. Ысрайыл халкы даш-төверекдәки халкларда болшы ялы, өзлерине патыша сайламак исләп, муны Шамувел пыгамберден талап эдйэр. Шамувел пыгамбер гележекки патышаларың оlara сүтем этжекдигини, эмләклерини, огул-гызларыны зорлук билен алжакдыгыны, өзи үчин ишлемәге межбур этжекдигини халка дуйдурыр. Эмма халк ниетинден дәнмән, өзлерине патыша беллемегини Шамувел пыгамберден талап эдйэр.

Шамувел пыгамбер халкың ислегини битирмек үчин Худая дога-дилег эдйэр. Худай хем она Киш оглы Шавулы гөркезийэр. Шейдип, ол ысрайыл халкының илкинжи патышасы боляр. Эмма Шавул Худая

ың табшырыкларыны сакламан, Онуң буйрукларына боюн болмансоң, патышалыкдан махрум эдилйэр. Худай онуң дерегине гоюн бакып, гиже-гүндиз Худая сежде нагмаларыны айдян песпәл, хошгылав ве батыргай Давут пыгамбери сайлаяр. Ол ысрайыл халкына хүжүм эдйән пилиштлилеринң Жалут атлы пәлваныны еңйэр. Давут Худайың ылхамындан ве гүйжүнден долуп, ысрайыл халкына гөрлүп-эшидилмедик еңишлер гетирйэр.

Китапда Реббиң Давут пыгамбер билен багланышан әhti барада хем беян эдилйэр. Давут Реббе сежде этмек үчин бир ыбадатхана гурмакчы боляр. Эмма Реб сежде өйүни Давудың оглуның гуржакдыгыны айдяр. Шейле-де Реб Давудың несил шалыгыны бакы беркараp этжекдигини вада берйэр.

Мундан башга-да, Давут пыгамбер өкде сазанда болуп, Худая энчеме мезмурлары багыш эдйэр. Бу мезмурлар бизиң гүңлеримизде айдыляндыр!

### Мазмуны

Шамувел пыгамбер Ысрайылың соңкы сердары.....	1:1–7:17
Шамувел Шавулы Ысрайылың илкинжи патышасы эдип беллейэр.....	8:1–12:25

Реб Шавулың патышалыгыны рет эдйэр .....	13:1–15:35
Шамувел Давуды патышалыга беллейэр .....	16:1–18:16
Шавул Давуды өлдүрмекчи боляр .....	18:17–27:12
Шавулың соңкы сөөши .....	28:1–31:13

## 1-нжи бап

### *Шамувел ныгамбер догуляр*

<sup>1</sup>Эфрайым даглыгындакы Рамата-йымсопым галасында Элкана диен бир адам яшаярды. Эфрайым тиресинден болан бу адам Ерохамың оглы, Элихувың агтыгы, Тохувың човлугы ве Супуң ювлугыды.

<sup>2</sup>Элкананың Ханна хем-де Пенинна атлы ики аялы барды. Пениннаның чагалары барды, эмма Ханнадан перзент болмаярды. <sup>3</sup>Элкана йылың-йылына Хөкмүрован Реббе сежде этмек хем Оңа гурбанлык бермек үчин, Шило галасына гидйәрди. Ол ерде Элийиң Хопны ве Пинехас атлы ики оглы барды. Олар Реббиң руханыларыды.

<sup>4</sup>Элкана хер гезек Шилода гурбанлык беренде, гурбанлык этинден аялы Пенинна хем-де онуң чагаларының херсине бир пайдан берерди. <sup>5</sup>Эмма ол Ханна ики пай берерди. Чүнки Реб Ханнаны өнөлгесиз эденем болса, Элкана оны сөййәрди. <sup>6</sup>Реббиң перзент бермейэндиги себәпли, Ханнаның гүнүси оны ынжадарды, кемсидерди. <sup>7</sup>Бу йылларбойы шейле болды. Хер гезек Реббиң өйүне гиденде, Ханнаның гүнүси онуң дердини гозгаарды.

Бир гүн хем Ханна отурып аглады ве хич зат датмады. <sup>8</sup>Өри оңа: «Ханна, сен нәме үчин агляяң, нәме үчин хич

зат иймейән, нәме үчин бейле хасрат чекйән? Сениң үчин мен он огулдан-да артык дөлми нәме?!» дийди. <sup>9</sup>Олар ийип-ичип боланларындан соң, Ханна еринден туруп, Реббиң хузурына барды. Элий руханы шол вагт Реббиң ыбадатханасының сөөсиниң гапдалындакы күрсүде отырды. <sup>10</sup>Ханнаның калбы хасратдан долуды. Ол гөзүнден боюр-боюр яш дөкүп дуршуна, Ребден дилег этди. <sup>11</sup>Ол шейле касам этди: «Эй, Хөкмүрован Реб, Өз гырнагының чекйән хасратына назар сал, оны ятла. Өз гырнагыңы гөзден салма-да, гайтам, оңа бир огул бер, мен оны Саңа өмүрлик назыр<sup>а</sup> эдейин, онуң келлесине пәки дегмез».

<sup>12</sup>Ханна Реббиң хузурында узак вагт дилег эденсоң, Элий онуң агзына середип отырды. <sup>13</sup>Ханна ичинден дилег эденсоң, онуң сеси эшидилмән, дине додаклары гымылдаарды. Шоңа гөрә Элий оңа серхошдыр өйтди. <sup>14</sup>Элий оңа: «Хачана ченли бейдип, энтирекләп йөржөк? Бар, серхошлыкдан ачылансоң гел» дийди.

<sup>15</sup>Ханна оңа: «Ёк, агам, мен серхош дэл, мен ярым гөвүн бир бичәре. Мениң чакыр-шерандан ичен задым ёк. Мен диңе Реббиң хузурында ичими дөкйән. <sup>16</sup>Гырнагыңа ярамаз аялдыр өйтме. Мен ажы гам-гуссадан ве гайгы-хасратдан яңа дилег эдйәрин» дийип жогап берди. <sup>17</sup>Элий

<sup>а</sup> **1:11 Назыр** – өзүни Худая багышлан адамларың сачына пәки дегирмезлик нышаны. Сөзлүге серет.

оңа: «Бар, аркайын өйүңе гайдыбер, гой, Ысрайыл Худайы дилегиңи кабул этсин» дийди. <sup>18</sup>«Өз гырнагыңа мерхемент эт!» дийип, Ханна өз ёлуна гитди. Соңра ол нахарланды. Ол инди гамгын дёлди.

<sup>19</sup>Эртеси ирден туруп, олар Реббе сежде этдилер, соңра ызларына гайтдылар ве Рамадакы өз өйлөрине доланып гелдилер. Элкана өз аялы Ханна янашды; Реб оңуң дилегиңи кабул этди. <sup>20</sup>Шейлеликде, Ханна гөврели болуп, бир огул догурды. «Мен муну Ребден дилеп алдым» дийип, ол оглуның адына Шамувел <sup>a</sup> дакды.

### ***Ханна Шамувели Реббе багыш эдйэр***

<sup>21</sup>Оңуң эри Элкана тутуш машгала-сы билен ене йыллык гурбанлыгыны бермек үчин хем-де берен вадасыны ерине етирмек үчин, Шило гитмекчи боланда, <sup>22</sup>Ханна бу гезек оңуң билен гитмеди. Ол адамсына: «Сүйтден айрыландан соң, мен чаганы Реббиң хузурына алып барарын, ол шол ерде өмүрлик галар» дийди. <sup>23</sup>Элкана оңа: «Боляр, гөзел гөвнүң, чагаң сүйтден айрыланча гарашай. Гой, Реб сениң вадаңы <sup>b</sup> амала ашырсын!» дийди. Шунлукда, Ханна өйде галып, чаганы сүйтден айырянча, оңа серетди.

<sup>24</sup>Чаганы сүйтден айрандан соң, үчяшар өкүз <sup>c</sup> бир батман ун ве бир тулум шерап билен билеликде Ханна оны Шило галасына Реббиң өйүңе гетирди; чага энтэк яшды. <sup>25</sup>Бир өкүзи гурбанлык беренлеринден соң, олар чаганы Элийиң янына алып бардылар.

<sup>26</sup>Ханна Элийэ йүзленип: «Эй, агам, өмрүң узак болсун! Мен шу ерде хузурыңда дуруп, Ребден дилег эден аял. <sup>27</sup>Ине, шу чага үчин дилег эдипдим. Реб мениң дилегиңи кабул этди. <sup>28</sup>Шоңа гөрэ мен оны Реббе берйэрин. Гой, ол тэ өмри өтйәнчэ, Реббиң хызматында болсун» дийди.

Соңра ол шол ерде Реббе сежде этди.

## **2-ңжи бап**

### ***Ханна Реббе алкыш айдяр***

<sup>1</sup>Оңсоң Ханна Реббе дилег этди: «Реб калбымы шатлыга беследи, Реб билеме кувват берди. Сениң халас эдениң үчин, мен шадыян!

Душманларымың үстүнден гүлйән.

<sup>2</sup>Реб мукаддесдир, Оңа тай болмаз,

Ондан гайры Худай болмаз, бизиң Худайымыз дей Гая болмаз.

<sup>3</sup>Буйсанчдан долы сөзлерден эл гөтөр.

Улумсылык билен геп урма, чүнки эхли иш Реббе аяндыр. Хеммесине казылык эдйән Шолдур.

<sup>4</sup>Гүйчлүлериң ййы дөвүлди, эжизлере кувват гелди.

<sup>5</sup>Доклар бир дөвүм чөрек үчин гүңлүкчи болдулар, ачлар болса дойдулар.

Өнелгесиз аял еди чага догурды, көп чагалы аял перзентсиз галды.

<sup>a</sup> **1:20 Шамувел** – бу сөз *Оңуң ады Худай* диймеги анладяр.

<sup>b</sup> **1:23 Сениң вадаңы** – кэбир голязмаларда *Өз вадасыны*.

<sup>c</sup> **1:24 Үчяшар өкүз** – кэбир голязмаларда *үч өкүз*.

- <sup>6</sup>Өлдүрйәнем Ребдир,  
дирелдйәнем Ребдир.  
Өлүлөр дүнийәсине индерйәнем,  
чыкарянам Ребдир.
- <sup>7</sup>Гедай гойянам, баядянам Ребдир,  
песелдйәнем, бейгелдйәнем  
Ребдир.
- <sup>8</sup>Реб гарыбы аяк астындан  
гөтөрйәр,  
мәтәжи сердарларың  
хатарына гошяр,  
зибилханадан чыкарып,  
Реб оны хеззет тагтында  
отурдыр,  
чүнки Ериң сүтүнлери  
Реббиңкидир,  
дүнийәни шоларың үстүнде  
бина эден Олдуң.
- <sup>9</sup>Вепадарларыны Өз пенасында  
саклар Ол.  
Эмма бетниетлери зулматда  
йитирим эдер.  
Чүнки адам өз гүйжи билен  
мәкәм дәл.
- <sup>10</sup>Парчаланжакдыр Реббиң  
гаршысына чыканлар.  
Оларың гаршысына Гөкде Ол  
награ даргар.  
Земиниң чар күнжүнде Реб  
хөкүм эдер.  
Ол Өз патышасына  
гүйч-кувват берер,  
Өз сечип-сайлан патышасына  
еңиш гетирер».

<sup>11</sup>Сонра Элкана өйүне – Рама до-  
ланды. Шамувел болса Реббе гул-  
лук этмек үчин, Элий руханының  
янында галды.

### *Элийиң ярамаз огуллары*

<sup>12</sup>Элийиң огуллары руханы болса-  
лар-да, ярамаздылар. Олар Ребби сы-

ламаярдылар, <sup>13</sup>халкың өңүнде өз ру-  
ханылык борчларына бипервай га-  
раярдылар. Кимдир бири гурбанлык  
беренде, Элийиң огулларының хыз-  
маткәри элине үч дишли чаршак алып  
гелерди-де, <sup>14</sup>оны газан болса газана,  
пити болса питә, таба болса таба, ока-  
ра болса окара сокарды-да, чаршага  
иленини алып, рухана берерди. Олар  
садака бермек үчин Шило гелийән ыс-  
райылларың әхлиси бабатында шейле  
эйдәрдилер. <sup>15</sup>Үстесине-де, гурбанлык  
малың ягы хениз якылманка, руханы-  
ның хызматкәри садака берйәниң яны-  
на барып, оңа: «Рухана говурмалык эт  
бер. Ол сениң бишен этиңи нәме этсин,  
оңа чиг эт герек» диерди. <sup>16</sup>Эгер ким-  
дир бири: «Этиң ягы янянча сабыр эт,  
соң герегиң эт болсун» дийәйсе, он-  
да ол оңа: «Ёк, эти хәзир бер, ёгсам  
зор билен аларың» диерди. <sup>17</sup>Шунлук-  
да, Реббиң хузурында буларың гүнәси  
жуда агырды. Себәби олар Реббе ниет-  
ленен садаканы хорматламаярдылар,  
оны әсгермейәрдилер.

<sup>18</sup>Шамувел Реббиң хузурында хыз-  
мат эйдәрди. Ол непис зыгыр матадан  
тикилен эфот гейип гезйәрди. <sup>19</sup>Әжеси  
оңуң өзүне лайык эдип дон тикип,  
хер йыл адамсы билен биле гурбан-  
лык бермәге геленде, оны Шамувеле  
берерди. <sup>20</sup>Гайтжак боланларында:  
«Реббиң хызматына багыш эден огул-  
ның өвезини доллар ялы, гой, Реб саңа  
шу аялдан ене зүрятлар берсин» ди-  
йип, Элий Элкана хем-де оңуң аялына  
ак пага берерди. Сонра олар өйлерине  
доланардылар. <sup>21</sup>Хава, Ханнаны Реб  
ене-де ялкады: Ханнаның үч оглы,  
ики гызы болды. Шамувел болса  
Реббиң хузурында өсүп улаларды.

<sup>22</sup>Элий жуда гаррапды. Өз огул-  
ларының ысрайыллар билен нәхили

дарашяндыкларыны, оларын Реббе йүз тутулян чадырың гапысында хызмат эдйән аяллар билен ятяндыкларыны ол эшитди. <sup>23</sup>Ол огулларына шейле дийди: «Бу нәме этдигиңиз болды? Тутуш халк сизиң ярамаз ишлериңиз хакында гүррүн эдйәр. <sup>24</sup>Бейт-мәңиз боланок, огулларым! Реббиң халкындан мениң эшидйән хабарым говы дәл. <sup>25</sup>Эгер адам адамың гаршысына гүнә этсе, Худай олара аралыкчы болар. Эмма адам Реббиң гаршысына гүнә этсе, онда оны ким горар?» Эмма Элийиң огуллары өз какасының сөзүне гулак асмадылар, чүнки Реб олары өлдүрмеги йүрегине дүвүпди. <sup>26</sup>Яшажык Шамувел болса Реббиң ве адамларың сөйгүсини газанып, яш бабатда-да, пәхим-пайхас бабатда-да гүнүни санап өсйәрди.

### *Элийиң машгаласына гаршы пыгамберлик*

<sup>27</sup>Бир гүн бир пыгамбер Элийә шейле хабар гетирди: «Хава, Реб саңа шейле диййәр: „Ата-бабаң Харун ве онуң машгаласы Мүсүрде фараоның гуллары болан вагтлары, Мен Харуна Өзүмиң гудратымы гөркезипдим. <sup>28</sup>Мениң руханым болуп, гурбанлык сыпамың үстүне чыкып, якымлы ысла түтетги якып, Мениң хузурымда эфот геер ялы, Ысрайылың әхли тирелериниң ичинден Мен оны сайладым. Ысрайыллар тарапындан берлен якма гурбанлыкларындан пай алмага диңе сениң атаңың несLINE ругсаг бердим. <sup>29</sup>Инди нәме үчин сиз Мениң буйран гурбанлыкларыма ве садакаларыма гөз дикйәрсиңиз? Нәме үчин сен, Элий, халкым Ысрайылың садакаларының иң сайлама ерлери билен өзүңизи семретжек болуп, өз

огулларыңы Менден артык хормат-лаярысың?“ <sup>30</sup>Шонуң үчин хем Ысрайыл Худайы Реб шуны айдяр: „Сениң өз неслиң-де, ата-бабаңың несли-де хемишелик Мениң хузурымда гезер дийип, Мен өң сөз берипдим. Эмма инди Мен-Реб муны айдяңдырын: гайтмышым болсун, чүнки Мен Өзүми сыланы сыларын, әсгермезлик эдени болса рысва эдерин. <sup>31</sup>Шунлукда, сизиң ве сизиң ата-бабаларыңызың ганатыны гыржак гүнлерим узакда дәл – сизден догланларың хич бирине узак өмүр миессер этмез. <sup>32</sup>Ысрайыла эдилжек ягшылыклара гөрипчилик билен середерсиңиз. Сизиң неслиңиз хич вагт узак өмүр сүрмез. <sup>33</sup>Араңызда гурбанлык сыпамдан махрум эдилмедик диңе бир адамы дири галдырарын; ол хем сизи агламакдан гөзлериңизи көр, багыңызы ган эдер. Тутуш эркек неслиңиз жуванлыкда өлер. <sup>34</sup>Сениң ики оглуң Хопны билен Пинехасың башына дүшжек иш – оларың икисиниң-де бир гүнде өлмеги саңа бир аламанат болар. <sup>35</sup>Мен Өзүме гөвнүмден туржак ве писиндим отуржак ишлери этжек вепадар бир руханы сайларын. Мен онуң неслини эбедилешдирерин, ол өмүрбакы Мениң сечип-сайлан патышамың хузурында гезер. <sup>36</sup>Хава, сениң аман галанларың: ‘Бир дөвүм чөрөк тапарым ялы, маңа Өз руханыларының арасындан иш бер’ дийип, гарашай я-да бир дөвүм чөрөк үчин дыза чөкүп, она ялбарларлар“».

### **3-нжи бап**

#### *Реб Шамувеле гөрүнйәр*

<sup>1</sup>Етгинжек Шамувел Элийиң янын да Реббиң хузурында хызмат эдйәрди.

Ол гүнлер Реббиң сөзи сейрек гелерди, Ребден гелйән ылхамлар азды. <sup>2</sup>Шейле гүнлериң биринде чөңерен гөзлери билен оңлы сайгармаян Элий өз дүшегинде ятырды. <sup>3</sup>Шамувел хем Худайың сандыгының сакланян ери болан Реббиң ыбадатханасында ятырды. Худайың чырасы хениз сөнмэнди. <sup>4-5</sup>Бирден Реб: «Шамувел! Шамувел!» дийип, оны чагырды. Шамувел: «Лепбей!» дийип сесленди-де, Элийиң янына ылгады. Ол барып: «Ине, мен гелдим» дийди. Эмма Элий оңа: «Мен сени чагырамок ахырын, бар, ятыбер» дийди. Шамувел гидип ятды.

<sup>6</sup>Реб: «Шамувел!» дийип, оны ене чагырды. Шамувел ене турды-да, Элийиң янына барып, оңа: «Ине, мен гелдим» дийди. Эмма Элий оңа ене: «Мен сени чагырамок ахырын, оглум, бар, ятыбер» дийди. <sup>7</sup>Шамувел хениз Ребби якындан танамаярды, Реббиң сөзи Шамувеле энтэк аян болманды.

<sup>8</sup>Реб Шамувели үчүнжи гезек чагырды. Ол ене-де турды-да, Элийиң янына барып, оңа: «Ине, мен гелдим» дийди. Шондан соң огланы Реббиң чагыряндыгына Элий дүшүнди. <sup>9</sup>Шоңа гөрә Элий Шамувеле: «Бар, ятыбер. Эгер Ол сени ене чагырайса, Оңа: „Я Реб, айдыбер, гулуң диңлейэр“ дийип жогап берерсиң» дийди. Шамувел ене-де барып, өз еринде ятды.

<sup>10</sup>Реб гелип, ол ерде дурды ве: «Шамувел! Шамувел!» дийип, ене өңкүлери ялы оны чагырды. Шамувел: «Я Реб, айдыбер, гулуң диңлейэр» дийип жогап берди. <sup>11</sup>Реб Шамувеле шейле дийди: «Хава, Ысрайылда эшидениң инини титретжек бир иш эдерин. <sup>12</sup>Элийиң несLINE гаршы айданларымың эхлисини шол гүн бержай

эдерин. <sup>13</sup>Онуң несLINE эбедилик жезаландыржакдыгымы Мен оңа айддыпдым. Чүнки ол огулларының Маңа дил етирендиклерини билип хем, олары бу ишден сакламады. <sup>14</sup>Шоңа гөрә Элийиң машгаласының гүнәси гурбанлык билен-де, садака билен-де хич вагт ювулмаз дийип, Мен онуң несLINE гаршы ант ичдим».

<sup>15</sup>Шамувел даң атянча ятды. Соңра туруп, Реббиң өйүниң гапыларыны ачды. Шамувел бу гөрөн гөрнүшини Элийә дуйдурмакдан горкярды.

<sup>16</sup>Эмма Элий: «Шамувел, оглум» дийип, оны янына чагырды. Шамувел: «Ине, мен гелдим» дийип жогап берди.

<sup>17</sup>Элий Шамувеле: «Ол саңа нәме дийди? Менден яшырма. Онуң айданларының екежесини менден гизлэйсең, гой, Худай саңа-да шоны, хатда ондан-да бетерини гөркезсин» дийди.

<sup>18</sup>Шондан соң Шамувел хич зады гизлемән, хеммесини болшы ялы Элийә гүррүң берди. Элий: «Ол Ребдир, гой, Ол Өз халаныны этсин» дийди.

<sup>19</sup>Шамувел улалярды. Онуң айданларының эхлиси хақыкат йүзүнде бержай болярды, чүнки Реб онуң биленди. <sup>20</sup>Шамувелиң Реббиң ынамдар пыгамберидигини Дандан Беершеба ченли бүтин Ысрайыл билди.

<sup>21</sup>Реб сөзи аркалы Өзүни Шамувеле Шилода аян эденден соң, Ол ене-де шол ерде гөрүнмегини довам этдирди.

#### 4-нжи бап

<sup>1</sup>Шамувелиң сөзи тутуш Ысрайыла етди.

#### *Әхт сандыгы элден гидйәр*

Шонда ысрайыллар пилиштлилере гаршы баш гөтердилер. Ысрайыллар Эбenezерде, пилиштлилер болса

Апекде дүшелге гурдулар. <sup>2</sup>Пилишт-лилер ысрайылларың гаршысына сөвешмек үчин, хатара дүзүлдилер. Сөвеш яйбаңланып, ысрайыллар пилиштлилерден еңилдилер. Пилиштлилер сөвеш мейданында оларың дөрт мүң чемеси адамыны өлдүрдилер. <sup>3</sup>Гошун дүшелгә гайдып геленде, Ысрайылың яшулулары шейле дийдилер: «Нәме үчин Реб бизи пилиштлилер билен сөвешде еңлише сезевар этдикә? Гелиң, Реббиң Әхт сандыгыны Шилодан шу ере алып гелелиң. Гой, ол бизиң арамызда болуп, бизи душманың элинден халас этсин». <sup>4</sup>Олар Шило бирнәче адам иберип, керупларың ёкарсында тагт гуран Хөкмүрован Реббиң Әхт сандыгыны гетирдилер. Элийиң огуллари Хопны билен Пинехас хем Худайың Әхт сандыгының янындадылар. <sup>5</sup>Реббиң Әхт сандыгы дүшелгә гетирленде, әхли ысрайыллар шейле бир гыгырышдылар велин, оларың гыкылыгындан яна хатда ер сарсды. <sup>6-7</sup>Пилиштлилер бу гыкылыгы эшидип: «Еврейлерин дүшелгесиндәки бу гыкылык нәмәниң аламатыка?» дийшип геңиргенишдилер. Ысрайылларың дүшелгесине Реббиң сандыгының гетирлендигини биленлеринде болса, олар горкуп, шейле дийдилер: «Оларың дүшелгесине худайлар гелипдир. Дат бизиң гүнүмизе! Бу өң гөрлүп-эшидилен зат дәл ахырын. <sup>8</sup>Дат бизиң гүнүмизе! Бу кувватлы худайларың элинден ким бизи халас эдип билер? Хер хили бела-бетерлер билен булар чөлде мүсүрлилере гөз гөркезен худайлар ахырын. <sup>9</sup>Эй, пилиштлилер, еврейлерин өз гапыңызда гул болушлары ялы, сизиң хем оларың гапысында гул бола-

сыңыз гелмейән болса, гайрата галың, мерт болуң! Олар билен мерт дуруп сөвешин!» <sup>10</sup>Шондан соң пилиштлилер хужүме гечдилер. Ысрайыллар еңлип, дыр-пытрак болуп, өйли-өйүне гачдылар. Улы гыргынчылык болды, ысрайылларың отуз мүң паяда эсгерини өлдүрдилер. <sup>11</sup>Худайың сандыгы элден гитди, Элийиң огуллари Хопны билен Пинехас хем өлдүрилди. <sup>12</sup>Беняминлерден бири гачып, сөвеш мейданындан чыкды ве шол гүнүң өзүнде Шило гелди. Ол якасыны йыртып, башындан гум соврупды. <sup>13</sup>Ол геленде, Элий ёлуң угрундакы күрсүсинде гөзлерини зордан ёла дикип отырды, чүнки Худайың сандыгының алнып гидилмеги онуң йүрегини элендирийәрди. Яңкы адам гала гирип, болан ваканы хабар беренде, тутуш гала эңреди. <sup>14</sup>Элий бу зензеләни эшидип: «Бу галмагал нәмекә?» дийди. Ол адам гыссанмач гелип, Элийи хабардар этди. <sup>15</sup>(Шол вагт Элий тогсан секиз яшындады, онуң чөңцелен гөзлери оңлы сайгармаярды.) <sup>16</sup>Яңкы адам Элийә: «Мен сөвеш мейданындан гелйәрин. Мен ол ерден шу гүн гачып гайтдым» дийди. «Нәме болды, оглум?» дийип, Элий ондан сорады. <sup>17</sup>«Ысрайыл пилиштлилерден гачды, халк гырылды, огулларың Хопны билен Пинехас душман элинден өлди, Худайың сандыгы элден гитди» дийип, хабар гетирен адам жогап берди. <sup>18</sup>Худайың сандыгы агзалан бадына, Элий отуран күрсүсинден чиң арканлыгына дөргөзө тарана агып гайтды. Ол гарры хем агыр гөвре болансон, бойны омрулып жан берди. Ол Ысрайыла кырк йыллап сердарлык этди. <sup>19</sup>Онуң гелни – Пинехасың аялы айы-гүни

етик гөврелиди. Худайың сандыгының элден гидендиги, гайынатасыдыр адамсының-да өлендиги барадакы хабары эшиденде, ол гөвресиндәки чаганы догурды, эмма ол бургы агырысына дөз гелип билмеди. <sup>20</sup>Ол демини санап ятырка, янындакы аяллар оңа: «Горкма, оглуң болды» дийдилер. Эмма ол булара не үнс берди, не-де жогап. <sup>21</sup>Худайың сандыгы элден гиденсоң, гайынатасыдыр адамсы-да өленсоң, «Ысрайылдан шөхрат гитди» дийип, ол оглуның адына Икабот<sup>а</sup> дакды. <sup>22</sup>Ол: «Ысрайылдан шөхрат гитди, чүнки Худайың сандыгы элден гитди» дийди.

### 5-нжи бап

#### *Әхт сандыгы пилиштлилерің элинде*

<sup>1</sup>Худайың сандыгыны эле саланларындан соң, пилиштлилер оны Эбенезерден Ашдода гетирдилер. <sup>2</sup>Соңра пилиштлилер Худайың сандыгыны Дагон бутханасына салып, оны Дагон бутуның янында гойдулар. <sup>3</sup>Ашдотлылар эртеси ирден туруп гөрселер, Дагон буты Реббиң сандыгының өңүнде йүзин дүшүп ятан экен. Олар буты галдырып, ене өз еринде отуртдылар. <sup>4</sup>Олар эртеси ирден туруп гөрселер, Дагон буты ене Реббиң сандыгының өңүнде йүзин дүшүп ятан экен. Бу сапар Дагоның келлеси хем-де ики эли дөвлүп, босагада ятырды, онуң диңе гөвреси абат галыпды. <sup>5</sup>(Дагон руханыларының хем-де Дагоның Ашдотдакы бутханасына гелйәнлерің хәли-хәзире ченли-де бутхананың

босагасыны басмазлыклары шондан галды.)

<sup>6</sup>Реб ашдотлылары ве Ашдодың чәклеринде яшаян халкы агыр жезаландырды, олары горкузды; эндалларына чыкув чыкарып, олары ховсала салды ве башларындан айылганч күлпет индерди. <sup>7</sup>Ашдотлылар болан ваканы гөрүп: «Ысрайыл Худайының сандыгыны бу ерде мундан артык сакламалың, чүнки Ол бизе-де, худайымыз Дагона-да жуда ёвузлык билен гөз гөркезйәр» дийдилер. <sup>8</sup>Шейлеликде, олар чапарлар гөндерип, әхли пилиштли ханлары йыгнадылар ве: «Ысрайыл Худайының сандыгыны нәме этсеккәк?!» дийип, олар сала салдылар. Олар: «Сандык Гат галасына әкидилсин» дийдилер. Шейдип, олар Ысрайыл Худайының сандыгыны Гат галасына гетирдилер. <sup>9</sup>Эмма олар оны бу ере гетиренлеринден соң, Реб бу гала хем гөз гөркезди, галаны айылганч ховсала гаплап алды. Галаның илатының улудан-кичә әхлисиниң эндамына чыкув чыкарып, Реб олары ёвузлык билен жезаландырды. <sup>10</sup>Шондан соң олар Ысрайыл Худайының сандыгыны Экрона ибердилер. Эмма Худайың сандыгы Экрона гетириленде, бу ериң халкы: «Ысрайыл Худайының сандыгыны өзүмизи-де, халкымызда гыргына бермек үчин гетирдилер-эй!» дийип багырышдылар. <sup>11</sup>Шол себәпден, олар чапарлар гөндерип, әхли пилиштли ханлары йыгнадылар ве: «Ысрайыл Худайының сандыгыны бу ерден чыкарып, өз ерине иберелиң, гой, ол бизи хем, халкымыз хем хеләк этмесин» дийдилер.

<sup>а</sup> 4:21 *Икабот* – бу сөз *шөхрат гитди* диймеги аңладяр.



Себәби тутуш галаны айылганч хов-сала гаплап алыпды. Реб олары жуда агыр жезаландырды. <sup>12</sup>Аман галан-лара чыкув чыкды. Галаның илаты-ның ахы-наласы асмана гөтерилди.

### 6-нжы бап

#### *Әхт сандыгы гайдын гелйәр*

<sup>1</sup>Реббиң сандыгы еди айлап пилиштлилериң юрдунда болды. <sup>2</sup>Шондан соң пилиштлилер руханы-лардыр палчылары чагырып, олар: «Реббиң сандыгыны нәме этсеккәк? Оны өз меканына нәхили гайтарма-лыдыгыны бизе айдың» дийдилер. <sup>3</sup>Олар: «Әгер сиз Ысрайыл Худайы-ның сандыгыны ызына гайтармакчы болсаңыз, онда оны бош гойбермән, Худая язык гурбанлыгыны берин. Шонда сиз беладан гутуларсыңыз ве Онуң нәме себәпден өзүңизи ызы-ны үзмән жезаландырандыгына гөз етирерсиниз» дийдилер. <sup>4</sup>Пилиштли-лер: «Биз Оңа нәдип язык гурбанлыгы-ны бермели?» дийип, олардан сорады-лар. Олар шейле жогап бердилер: «Пи-лиштли ханларың санына гөрә бәш саны чыкувың, бәш саны-да сычаның алтындан шекилини ясаң. Чүнки бу бела сизиң өзүңизе-де, ханларыңыз-а да дең дережеде дегишлидир. <sup>5</sup>Шо-на гөрә эндамыңызга чыкан чыкув-ларың хем-де юрдуңызга гыргынчы-лык гетирен сычанларың алтындан шекиллери ясап, Ысрайылдың Ху-дайыны шөхратландырың; шейтсениз, белки, Худай сизден, сизиң хурайла-рыңыздан ве юрдуңыздан эл чекер. <sup>6</sup>Нәме үчин сиз мүсүрлилериң ве фа-раоның эдиши ялы доңйүреклик эд-йәрсиниз? Тә ысрайыллара Мүсүрден чыкмага ыгтыяр берйәнчәлер, оларың

нәхили аңкасыны ашырандыгыны ядыңыздан чыкармаң. <sup>7</sup>Инди тәзе ара-ба хем-де хениз боюнтырык салынма-дык ики саны сагынлык сыгыр тапың-да, олары араба гошун. Сыгырларың гөлелерини болса, оларың янындан айрып, дөледе саклаң. <sup>8</sup>Реббиң сан-дыгыны шол арабада ерлешдириң; язык гурбанлыгы хөкмүнде Реббе иберйән алтын шекиллериңизи хем гута салып, онуң гапдалында гоюң. Соңра оны ёла салың, гой, ол өз угру-на гитсин. <sup>9</sup>Йөне оңа гөзегчилик эдиң. Әгер ол өз меканына барян ёл билен – Бейтшемешин ёлы билен гитсе, он-да бу айылганч бетбагтчылыгы би-зиң башымыза Реббиң салдыгыдыр, эмма ол шол ёлдан гитмесе, онда бу ишде Онуң элиниң ёклогыдыр, му-нуң төтәнлик болдугыдыр».

<sup>10</sup>Адамлар айдылышы ялы этди-лер: ики саны сагынлык сыгыр та-пып, олары араба гошдулар. Оларың гөлелерини болса дөлә габап гой-дулар. <sup>11</sup>Реббиң сандыгыны хем-де алтындан ясалан сычандыр чыкув шекиллери салнан гутыны пилишт-лилер араба йүкледилер. <sup>12</sup>Сыгыр-лар сага-сола совулжак болман, гө-ни Бейтшемеше барян улы ёл билен молашып гитдилер. Тә Бейтшемешин арачәгине ченли пилиштли ханлар оларың бзындан галмадылар. <sup>13</sup>Шол вагт бейтшемешлилер жүлгеде буг-дай оруп йөрдүлер. Реббиң сандыгы-на гөзлери дүшенде, олар бегендилер. <sup>14</sup>Бейтшемешли Ешуваның экин мейданындакы уллакан дашың янында араба тогтады. Олар араба-ның агачларыны дөвүшдирип, одун этдилер-де, сыгырлары союп, Реббе якма гурбанлык бердилер. <sup>15</sup>Левилер Реббиң сандыгыны хем-де онуң

янындакы алтын шекиллер салнан гутыны арабадан дүшүрүп, шол ул-лакан дашың үстүндө гойдулар. Шол гүн бейтшемешлилер Реббе якма ве бейлеки гурбанлыклары бердилер. <sup>16</sup>Пилиштлилерин бәш ханы бу вака-ны гөзи билен гөрди. Олар шол гүн Экрона доланып гелдилер.

<sup>17</sup>Пилиштлилерин Реббе язык гур-банлыгы хөкмүндө иберен алтындан ясалан чыкув шекиллериниң бири Ашдот үчин, бири Газа үчин, бири Ашкелон үчин, бири Гат үчин, ене бири болса Экрон галалары үчин-дир. <sup>18</sup>Алтындан ясалан сычан ше-киллери болса пилиштлилерин бәш ханы тарапындан доландырылян берк галаларың ве оларың төвере-гиндәки обаларының санына гөрә иберилди. Үстүндө Реббин санды-гы гойлан уллакан даш бейтшемеш-ли Ешуваның экин мейданында шу гүне ченли дур.

<sup>19</sup>Әхт сандыгының ичине середен-диклери үчин, Реб бейтшемешлилери өлдүрди. Халкың ичинден Ол етмиш адамы <sup>a</sup> өлдүрди. Халк матам тутды, чүнки халкы Реб гырыпды.

<sup>20</sup>Бейтшемешлилер: «Реббин, ягны бу мукаддес Худайың өңүндө дуруп билжек бармы нәме?! Ол бизден эл чекер ялы, биз сандыгы киме ёлла-саккак?» дийишдилер. <sup>21</sup>Соңра: «Пи-лиштлилер Реббин сандыгыны ызы-на иберипдирлер. Гелиң-де, оны алып гидиң» диен хабар билен олар Киря-тегарыма чапар гөндердилер.

### 7-нжи бап

<sup>1</sup>Шондан соң кирятегарымлылар гелип, Реббин сандыгыны алып

гитдилер. Олар оны депәниң үстүндө яшаян Абынадабың өйүне гетирдилер ве онуң оглы Элгазары Реббин сандыгына гөзөгчилик этмәге багыш этдилер.

### Шамувел Ысрайыла сердарлык эдйәр

<sup>2</sup>Сандык узак вагтлап – йигрими йыла голай Кирятегарымда галды. Шол арада тутуш ысрайыл халкы Реббе налыш этди. <sup>3</sup>Ахыры бир гүн Шамувел тутуш Ысрайыл неслине йүзленип, шейле дийди: «Әгер сиз бүтин калбыңыз билен Реббе долан-макчы болсаңыз, онда Ашторет ве бейлеки кесеки худаиларыңыздан гечиң, өзүңизи Реббе бүтинлей ба-гыш эдиң ве дине Оңа гуллук эдиң. Шейтсеңиз, Ол сизи пилиштлилерин элинден халас эдер». <sup>4</sup>Шондан соң ысрайыллар Багал ве Ашторет бут-ларыны терк эдип, дине Реббе гул-лук этдилер.

<sup>5</sup>Шамувел олара: «Хеммәңиз Мис-пада йыгнанышың, мен ол ерде сиз үчин Реббе дилег этжек» дийди. <sup>6</sup>Олар Миспада йыгнанышдылар. Олар гуюдан сув чекип, оны Реббин хузу-рында ере дөкүп: «Биз Реббин өңүндө гүнә газандык» дийип, шол гүн агыз бекледилер. Шейдип, Шамувел Мис-пада ысрайыллара сердар болды.

<sup>7</sup>Ысрайылларың Миспада топла-нышандыгыны эшиден пилиштли ханлар олара гаршы баш гөтердилер. Ысрайыллар муны эшидип, ховсала дүшдүлер. <sup>8</sup>Олар Шамувеле: «Худа-йымыз Реббе биз үчин дилег этмәңи гойма, Ол бизи пилиштлилерин элин-ден халас этсин» дийип йүзлендилер.

<sup>a</sup> 6:19 *Етмиш адамы* – кәбир голязмаларда элли муң етмиш адамы.

<sup>9</sup>Шамувел хениз отукмадык бир гузыны Реббе башбүтин якма гурбанлык берди. Соң ол Ысрайыл үчин Реббе перят этди; Реб она сесленди.

<sup>10</sup>Шамувелиң Реббе якма гурбанлык берйән вагты, ысрайылларың үстүне чозмак үчин, пилиштлилер оларың алкымына гелдилер. Эмма Реб ол гүн гүңлөч сес эдип, пилиштлилери алжыраңчылыга салды; олар ысрайыллардан еңлип гачдылар.

<sup>11</sup>Ысрайыллар Миспадан чыкып, пилиштлилери Бейткарың этегине ченли ковалап, олары гырдылар. <sup>12</sup>Шамувел бир дашы алып, оны Миспа билен Шениң арасында дикелдип гойды ве «Реб бизе шу гүне ченли ярдам этди» дийип, ол шол ери Эбенезер<sup>а</sup> дийип атландырды.

<sup>13</sup>Шейлеликте, пилиштлилер боюн эдирилди ве шондан соң гайдып олар ысрайыл топрагына аяк секмедилер. Тә Шамувел дүңьәден өтйәнчә, Реб биң голы пилиштлилериң гаршысына болды. <sup>14</sup>Пилиштлилер ысрайыллардан басып алан галаларыны – Экрондан Гата ченли аралыкдакы галаларың әхлисини ызына гайтарып бердилер. Ысрайыллар өз топрагыны пилиштлилерден азат этдилер. Ысрайыл билен аморларың арасында асуда дурмуш беркарап болды.

<sup>15</sup>Шамувел өмри өтйәнчә, Ысрайыла сердар болды. <sup>16</sup>Ол йылың йылына Бейтеле, Гилгала, Миспа айланып, шол ерлерде Ысрайылы доландырарды. <sup>17</sup>Ол соңра өзүниң Рамадакы өйүне гайдып, шол ерден хем Ысрайыла сердарлык этди. Ол Рамада Реббе гурбанлык сыпасыны гурды.

## 8-нжи бап

### *Халк патыша ислейәр*

<sup>1</sup>Шамувел гаррап, яшы бирчене барансоң, өз огулларыны Ысрайыла сердар гойды. <sup>2</sup>Онуң улы оглуның ады Ёвел, кичисиниң ады болса Абыяды. Олар Беершебаның сердарыдылар. <sup>3</sup>Шамувелиң огуллары өз какасының ёлундан гитмедилер; гайтам, диңе баямагың гамыны ийдилер, пара алдылар, адалатдан йүз дөндүрдилер.

<sup>4-5</sup>Ысрайылың әхли яшулулары йыгнанышдылар ве Рамада отуриян Шамувелиң янына барып: «Инди сениң-ә яшың бирчене барды, огуларың болса сениң ызыңы тутмадылар. Шоңа гөрә, бейлеки миллетлерде болшы дей, үстүмизден хөкүмдарлык эдер ялы, бизе-де бир патыша белле» дийип, она йүз тутдулар.

<sup>6</sup>Ысрайыл яшулуларының: «Бизе хөкүмдарлык эдер ялы патыша белле» диен сөзи Шамувеле ярамады. Шамувел Реббе дилег этди. <sup>7</sup>Реб Шамувеле шейле сесленди: «Халкың сөзүни соңуна ченли диңле. Чүнки олар сени дәл-де, Мениң өзлериңиң патышасы болмагымы инкәр этдилер. <sup>8</sup>Өзлериңи Мүсүрдән алып чыкан гүнүмден бәри олар Менден йүз өврүп, кесеки худаилара ыбадат эдип гелйәрлер. Инди олар сен бабатда хем шейле этмегиң күл-күлүне дүшүндирлер. <sup>9</sup>Сен инди олара гулак ас, йөне өз үстлеринден хөкүм сүржек патышаның йөрөтжек дүзгүнлеринден олары мазалы хабардар эт».

<sup>а</sup> 7:12 *Эбенезер* – бу сөз ярдам дашы диймеги аңладяр.

<sup>10</sup>Шамувел Реббин сөзлерини өзүндөн патыша талап эденлерин дыкгатына етирди. <sup>11</sup>Ол булара шейле дийди: «Сизиң үстүңизден хөкүм сүржек патыша огулларыңызы гошунда гуллуқ этмәге межбур эдер: оларың кәбирлери сөвеш арабаларының сүрер, кәбирлери болса шаның сөвеш арабаларың өңүндөн ылгар. <sup>12</sup>Ол өзи үчин мүңбашылар ве эллибашылар белләр. Кимсине өз ерлерини агдардар, хасылыны йыгнадар, кимсине болса, уруш энжамларыны ве өз сөвеш арабаларының шайларыны ясадар. <sup>13</sup>Гызларыңызы алып, атыр ясадар, ашпез эдер, чөрөк биширдер. <sup>14</sup>Ша сизиң иң сайлама ерлериңизи, үзүмчиликлериңизи, зейтун багларыңызы элиңизден алып, өз хызматкәрлерине берер. <sup>15</sup>Өз гошунбашыларыдыр хызматкәрлерине бермек үчин, галла хем-де үзүм хасылыңызың ондан бир бөлегини элиңизден алар. <sup>16</sup>Ол сизи гулгырнаксыз гояр, иң сайлама малгараларыңызы <sup>a</sup> ве эшеклериңизи алып, олары өз хажатлары үчин уланар. <sup>17</sup>Доварларыңызың-да ондан бирини алар, өзүңиз болса онуң гулуна өврүлерсиңиз. <sup>18</sup>Шонда сиз өз сайлапсечен патышаның элинден дадыперят эдерсиңиз. Эмма ол гүн Реб сизиң дадыңыза етишмез».

<sup>19</sup>Барыбир халк Шамувелиң сөзүне гулак асады. Олар: «Ёк! Бизде патыша болсун! <sup>20</sup>Шейдип, биз хем бейлеки миллетлере меңзәрис. Би зиң үстүмизден патышамыз хөкмүрөванлык эдер, өңүмизе дүшер, урушларымызда bize баш болар» дийдилер. <sup>21</sup>Шамувел халкың әхли айданыны

диңледи ве эшиденлерини Реббин дыкгатына етирди. <sup>22</sup>Реб Шамувеле: «Диенлерини эт-де, олара бир патыша белле» дийди. Шамувел ысрайыллара: «Барың, хер ким өз галасына гайтсын» дийди.

## 9-нжы бап

### *Шавул Шамувеле душяр*

<sup>1</sup>Бенямин тиресинден Киш атлы бир бай адам барды. Ол Абыелиң оглы, Серорың агтыгы, Бекорадың човлугы, Апяяның ювлугыды. <sup>2</sup>Онуң Шавул атлы яш хем гөрмегей бир оглы барды. Ысрайылда бой-сырат бабатда она тай ёкды; бейлекилер онуң эгнинденди. <sup>3</sup>Бир гүн Шавулың какасы Киш өз уркачы эшеклерини йитирди. Ол Шавула: «Хызматкәрлерден бирини яныңа ал-да, эшеклериң гөзлегине чык» дийди. <sup>4</sup>Олар Эфрайым даглыгының ве Шалыша топрагының ичинден гечдилер, йөне олар эшеклери тапмадылар. Соңра олар Шагалым топрагының ичинден гечдилер, йөне ол ерден хем эшеклер тапылмады. Онсоң олар бенямин топрагының ичинден гечдилер, йөне эшеклерден дерек тапып билмедилер. <sup>5</sup>Олар Суп топрагына етенлеринде, Шавул янындакы хызматкәрини: «Ызымыза гайдалы, ёгсам, какам эшеклере дерек бизи гайгы эдип башлар» дийди. <sup>6</sup>Хызматкәр оңа шейле жогап берди: «Ине, шу галада сылаг-хорматлы бир Худайың адамы бар. Онуң айданы хемише догры болуп чыкяр. Йөр, шонуң янына гидели. Белки, ол bize гитмели ёлумызы салгы берер». <sup>7</sup>Шавул хызматкәрини: «Эгер гитсек,

<sup>a</sup> 8:16 Мал-гараларыңызы – кәбир голязмаларда яш йигитлериңизи.

оңа нәме әкидерис? Торбаларымыздакы чөрөклерем-ә түкенди. Худайың адамына әкидер ялы бизде хич хили совгат ёк ахырын. Ханы, бизде нәме бар?» дийди. <sup>8</sup>Хызматкәр Шавула ене: «Ине, менде бир кичи күмүш теңне бар. Мен оны Худайың адамына берерин, ол бизе ёл гөркезер» дийди. <sup>9</sup>(Өңлер Ысрайылда Худайдан сорап гөрмәге гиденлеринде, «Йөр, гөргүриң янына гидели» диер экенлер, чүнки хәзирки пыгамбере өңлер гөргүр дийипдирлер.) <sup>10</sup>Шавул хызматкәре: «Говы пикир, боляр, йөр гидели» дийди. Шейдип, олар Худайың адамының яшаян галасына гитдилер. <sup>11</sup>Ёкарлыгына гала чыкып баряркалар, оларың өңүнден сува барян гелингызлар чыкды. Ол икиси булардан: «Гөргүр шу ердеми?» дийип сорадылар. <sup>12</sup>Олар шейле жогап бердилер: «Хава, ханха, өңүңизден баряр. Эгленмән. Онун гала гелип дуршы, себәби депеликдәки сеждегәхе бу гүн халк гурбанлык берйәр. <sup>13</sup>Нахар иймек үчин, сеждегәхе чыкманка, эдил гала гирен ериңизде сиз оны тапып билерсиңиз. Чүнки ол барып, тә гурбанлыга пата берйәнчә, адамлар нахар иймезлер. Ол барандан соң, чагырыланлар нахары өңлерине аларлар. Инди хаял этмән ёкары чыксаңыз, сиз оны тапарсыңыз». <sup>14</sup>Олар ёкарлыгына гала тарап гитдилер. Гала гирип баряркалар, сеждегәхе чыкян ёл билен олар тарап Шамувел йөрәп гелйәрди.

<sup>15</sup>Шавул гелмезинден бир гүн оң Реб Шамувеле шейле дийипди: <sup>16</sup>«Эртир шу вагтлар Мен сениң яныңа бенямин топрагындан бир адам иберерин. Сен онуң башына яг гуяуп, оны Мениң халкым Ысрайыла

хөкүмдар белләрсин. Ол Мениң халкымы пилиштлилерин элинден халас эдер. Халкымың әжир чекйәндигини Мен гөрдүм, чүнки оларың ахыналасы Маңа етди». <sup>17</sup>Шамувел Шавулы гөрөнде, Реб оңа: «Ине, Мениң саңа айдан адамым шу. Мениң халкыма баштутанлык этжек шолдур» дийди. <sup>18</sup>Шондан соң дервезениң агзында Шавул Шамувелиң голайрагына гелип: «Айтсаңызлаң, гөргүриң өйи ниредекә?» дийип, ондан сорады. <sup>19</sup>Шамувел Шавула шейле жогап берди: «Гөргүр мендирин. Өңүме дүш, сеждегәхе чыкалы, сиз бу гүн мениң билен биле нахарланарсыңыз. Эртир ирден мен сизиң сорагларыңызга жогап берерин ве сизи өз ёлуңызга уградарын. <sup>20</sup>Үч гүн мундан өң йитен эшеклеринизи болса алада этмән, олар эййәм тапылды. Тутуш Ысрайылың байлыгы сениңки ве атаңың несилериниңки дәлми эйсем?!» <sup>21</sup>Шавул оңа: «Мен Ысрайылың ин кичи тиреси болан бенямин тиресинден ахырын, мениң машгаламам тирәмизде гөзе гөрүниң машгала дәл-ә. Нәме үчин сен маңа бейле затлары айдяң?» дийип жогап берди. <sup>22</sup>Соңра Шамувел Шавул билен онуң хызматкәрини улы бир отага алып барды ве оны чагырылан отуз төвереге адамың хеммесиниң үстүнден төре гечирди. <sup>23</sup>Соңра Шамувел ашпезе: «Айратын гой дийип буйран пайымы гетир» дийди. <sup>24</sup>Ашпез бир буды үстүниң ягы билен биле гетирип, Шавулың өңүнде гойды. Шамувел Шавула: «Ине, шу пай сениң үчин гоюлды. Ал, ийибер, мен муны йөрите сениң үчин гойдурдым, бу мыхманлары болса сениң билен биле нахар иймәге чагырдым» дийди. Шейдип, ол гүн Шавул

Шамувел билен биле нахарланды. <sup>25</sup>Олар сеждегэхден гала гайдып геленлеринден соң, Шамувел Шавул билен үчегин үстүндө геплешди.

### **Шамувел Шавулы хөкүмдарлыга беллейәр**

<sup>26</sup>Даң атанда: «Тур, мен сени уградайын» дийип, Шамувел үчегин үстүндө ятан Шавула гыгырды. Шавул турандан соң, ол икиси биле ёла чыкды. <sup>27</sup>Олар галаның четине чыкканларында, Шамувел Шавула: «Хызматкэриңе айт, гой, ол өнүмизден йөрэберсин. Сен шу ерде бираз аяк чек, мен саңа Худайың сөзүни айт-жак» дийди.

### **10-нжы бап**

<sup>1</sup>Соңра Шамувел яглы күйэни алып, ягы Шавулың келлесинден гуйды-да, оны огшап, шейле дийди: «Өз сайлан халкына хөкүмдар болмагың үчин, Реб сени белледи. <sup>2</sup>Шу гүн мениң янымдан гидениңден соң, бенямин топрагындакы Селсада, Рахелиң мазарының янында саңа ики саны адам душар. Олар: „Эшеклериңиз тапылды. Какан эшеклерден гечип, ‘Оглу-ма нэме болдука?’ дийип, сениң гайгыңы эдип отыр“ диерлер. <sup>3</sup>Соңра ол ерден гидерсиң ве Табордакы дуб агажының янына барарсың. Ол ерде сен бири үч овлак, бейлекиси үч чөрек, ене бири болса бир тулум шерап алып, Бейтеле, Худайың янына барян үч кишә душарсың. <sup>4</sup>Олар саңа салам берерлер ве бир жүбүт чөрек хөдүр эдерлер; чөрөклери аларсың. <sup>5</sup>Ондан гидип, Гибгадакы Худайың байрына барарсың. Ол ерде пилиштгилериң бир бөлек гошуну бардыр. Гала гирен ериңде, сеждегэхден инип

гелйән пыгамберлер топарына душарсың. Олар өңлеринде арфа, депрек, түйдүк ве лира чалдырып, жошуп, пыгамберлик эдип гелйэндирлер. <sup>6</sup>Шондан соң Реббиң Рухы сениң калбыңы эеләр; сен хем олар билен биле жошуп, пыгамберлик эдерсиң ве Реббиң Рухы сени бүтинлей өзгердер. <sup>7</sup>Шол аламатлар ерине етенде, сен гөвнүңе геленини эдип билерсиң, чүнки Худай саңа ярдыр. <sup>8</sup>Инди менден өң ашак, Гилгала ин. Якма ве саламатлык гурбанлыкларыны бермек үчин, ол ере мен хем баржак. Еди гүн гарашаныңдан соң, яныңа барып, нэме этмелидигиңи айдарын». <sup>9</sup>Шавул Шамувелиң янындан гайтмак үчин ызына өврүленде, Худай онуң калбыны тээзеледи. Бу аламатларың хеммеси шол гүн ерине етди. <sup>10</sup>Гибга галасына геленлеринде, олар топар тутуп гелйән пыгамберлере душдулар. Шонда Худайың Рухы Шавулың калбыны эеледи. Ол пыгамберлер билен биле жошуп, пыгамберлик этмэге башлады. <sup>11</sup>Оны өңден таянлар бу ягдайы гөрүп: «Бу Кишиң оглуна нэме болуп йөркэ? Шавул хем пыгамберлериң арасындамы?» дийишдилер. <sup>12</sup>Ол ердэкилериң бири: «Бу пыгамберлериң аталары ким болупдыр-ка?» дийди. «Шавул хем пыгамберлериң арасындамы?» дийлени шондан галандыр. <sup>13</sup>Шавул жошуп, пыгамберлик эдип боландан соң, сеждегэхе чыкды. <sup>14</sup>Шавулың дайысы: «Нирэ бардыңыз?» дийип, ондан ве онуң хызматкэринден со-рады. Шавул: «Эшеклери агтардык, йөне олары тапып билмэнимизден соң, Шамувелиң янына гитдик» дийип жогап берди. <sup>15</sup>Шавулың дайысы: «Ол сизе нэме дийди?» дийип, ондан

сорады. <sup>16</sup>Шавул дайысына: «Ол бизе эшеклериң тапыландыгыны анык айтды» дийди. Йөне Шамувелиң патышалык бабатда айданларыны ол дайысына айтмады.

### ***Шавул патыша хөкмүндө ыкпар эдилйэр***

<sup>17</sup>Соңра Шамувел Миспада ысрайыл халкыны Реббич хузуруна чагырып, <sup>18</sup>шейле дийди: «Ысрайыл Худайы Реб шейле диййэр: „Мен Ысрайылы Мүсүрден чыкардым, оны мүсүрлилеринг ве бейлеки шалыкларың пенжесинден халас этдим“. <sup>19</sup>Эмма бу гүнки гүн өзүңизи зулумдан ве жебиржепадан алып чыкан Худайыңызы сиз рет этдиңиз. Сиз: „Ёк, бизе патыша белле“ дийдиңиз. Инди тиреме-тире, уругма-уруг Реббич хузурунда хатара дүзүлиң». <sup>20</sup>Соңра Шамувел ысрайыл тирелериниң эхлисини еке-екеден өңе чыкарды. Олардан биче боюнча бенямин тиреси сайланып алынды. <sup>21</sup>Соңра Шамувел бенямин тиресини машгалама-машгала өңе чыкарды. Олардан Матрының машгаласының бижеси чыкды. Олардан Кишинг оглы Шавулың бижеси чыкды, йөне олар оны идөп тапып билмедилер. <sup>22</sup>Олар: «Ол хениз бу ере геленокмы?» дийип, Ребден сорадылар. Реб: «Ол, ине, йүкүң аңырсында гизленди» дийип жогап берди. <sup>23</sup>Адамлар оны ол ерден чыкарып гетирдилер. Ол халкың өңүндө дурды; бейлекилер онуң эгнинденди. <sup>24</sup>Шамувел халка: «Реббич сайлан адамыны гөрийэңизми? Арамызда шуңа тай гелжегимиз ёкдур!» дийди. Дуранларың эхлиси: «Яшасын патыша!» дийип гыгырышдылар. <sup>25</sup>Соңра Шамувел халка патышаның дүзгүнлерини ве кадаларыны

дүшүндирди. Олары китаба язып, шол ерде, Реббич хузурунда гойды. Шондан соң Шамувел адамлары өйли-өйүне угратды. <sup>26</sup>Шавул-да Гибгадакы өз өйүне гитди; Худай тарапын йүреклерине мертлик салнан эсгерлер оңа ёлдаш болдулар. <sup>27</sup>Кэбир ярамаз адамлар болса: «Шолмы инди бизи горажак?» дийшип, оңа писинг этмедилер. Олар оңа совгат-серпай-да этмедилер, йөне Шавул олара үнс бермеди.

### **11-нжи бап**

#### ***Шавул аммонлары еңйэр***

<sup>1</sup>Аммонларың шасы Нахаш аяга галып, Гилгатдакы Ябеш галасыны габава салды. Ябешинг халкы Нахаша: «Бизинг билен ылалашык баглаш, биз сана гул болалы» дийдилер. <sup>2</sup>Аммонларың шасы Нахаш олара: «Мен сизинг эхлиңизинг саг гөзүңизи оюп, сизи тутуш Ысрайыла вежера этмек шерти билен ылалашык баглашарын» дийип жогап берди. <sup>3</sup>Ябешинг яшуулары оңа: «Бизе еди гүн пурьжа бер; Ысрайылың эхли ерине чапарлар гөндерели. Эгер ол ерден бизе көмөк эдер ялы адам тапылма-са, онда биз сизинг ыгтыярыңызда» дийдилер. <sup>4</sup>Чапарлар Шавулың яшаян Гибга галасына гелип, ягдайы халка хабар беренлеринде, халк мөңчүрип аглады. <sup>5</sup>Хут шол махал Шавул өрүден өкүзлерини алып гелийәрди. Ол: «Нэме болды? Адамлар нэмениң ясыны тутярлар?» дийип сорады. Ябешден гелен чапарларың гетирен хабарыны оңа айтдылар. <sup>6</sup>Шавул ол сөзлери эшиденде, Худайың Рухы онуң калбыны эеледи. Шавулың гаты гахары гелди. <sup>7</sup>Ол ики саны

өкүзи союп, оларың этини дограды. Соңра: «Кимде-ким Шавул билен Шамувелиң ызына дүшмесе, онуңда өкүзлериниң башына шу өкүзлерин гүни гелжекдир» диен сөзлер билен этлери чапарлар аркалы Ысрайылың әхли ерине иберди. Онсон халкы Реббиң хайбаты гуршап алды, олар бир адам ялы болуп йыгнандылар. <sup>8</sup>Шавул олары Безеге йыгнады. Ол ере Ысрайылдан үч йүз мүң адам, Яхудадан отуз мүң адам топланды. <sup>9</sup>Олар Ябешден гелен чапарлара: «Эртир Гүн асманга галыберенде, халас болжакдыкларыны Гилгатдакы Ябешин халкына айдың» дийдилер. Чапарлар гелип, муны оларга хабар беренлеринде, ябешлилер бегендилер. <sup>10</sup>Ябешлилер Нахаша: «Эртир биз сизе боюн эгерис, сиз bize ислән задыңызы эдип билерсиңиз» дийип жогап бердилер. <sup>11</sup>Даңың үмүш-тамшында Шавул адамлары үч топара бөлди. Даң агаранда олар амонларың дүшелгесине аралашдылар ве Гүн гүнортан болянча, олары ер билен егсан этдилер. Дири галанлар дыр-пытрак болуп гачдылар. <sup>12</sup>Соңра адамлар Шамувеле: «„Шавулмы инди bize патыша болжак“ диенлер кимлер? Гетириң, биз олары өлдүржек» дийдилер. <sup>13</sup>Эмма Шавул халка: «Бу гүн хич ким өлдүрилмез, чүнки бу гүн Ысрайылы Реб халас этди» дийди. <sup>14</sup>Соңра Шамувел оларга: «Йөрүң, Гилгала гиделиңде, ол ерде Шавулың шалыгыны тээден тассыклалың» дийди. <sup>15</sup>Шондан соң тутуш халк Гилгала гитди. Ол ерде олар Реббиң хузурында Шавулы тээден патыша дийип ыглан этдилер ве Реббиң

хузурында саламатлык гурбанлыгыны бердилер; Шавул ве әхли Ысрайыллар улы той тутдулар.

## 12-нжи бап

### *Шамувелиң халка соңкы сөзи*

<sup>1</sup>Соңра Шамувел тутуш Ысрайыл халкына шейле дийип йүзленди: «Мен сизиң әхли диениңизе гулак асдым. Сизе патыша-да белледим. <sup>2</sup>Ине, инди сизе баш болян патышаның хем бар. Мен инди гаррадым, сачсагалым агарды. Огулларым хем сизиң араңызда. Мен яшлыгымдан тә шу гүне ченли сизе баш болдум. <sup>3</sup>Ине, мен. Реббиң ве Онуң сечип-сайланының хузурында мен барада шаятлык эдин: хей, мен бириңизиң өкүзиңизи я эшегиңизи алдыммы? Хей, бириңизе ал салдыммы я бириңизи ынжытдыммы? Я бириңизден пара алып, онуң этмишине гөз юмдуммы? Эгер шейле болса, мениң гаршыма шаятлык эдин, мен олары сизе гайтарып берейин». <sup>4</sup>Олар: «Сен bize ал хем салмадың, бизи эздединем, хич задымыза эл-де урмадың» дийдилер. <sup>5</sup>Соңра Шамувел оларга: «Менден хич хили ногсанлык тапмандыгыңызга бу гүн Реб-де, Онуң сечип-сайланы хем шаятдыр» дийди. Халк: «Хава, Ол шаят» дийди. <sup>6</sup>Шамувел сөзүни довам этди: «Мусаны ве Харуны беллән, ата-бабаларыңызы Мүсүрден алып чыкан Ребдир. <sup>7</sup>Инди болса туруң, мен сизи хем-де ата-бабаларыңызы халас этмек үчин Реббиң эден әхли догры ишлери эсасында Онуң хузурында сизи язгарайын. <sup>8</sup>Якуп Мүсүрегиденде, мүсүрлилер олары эздилер<sup>а</sup>,

<sup>а</sup> 12:8 Мүсүрлилер олары эздилер – бу сөзлер кәбир голязмаларда ёк.



шонда сизиң ата-бабаларыңыз Реббе перят этдилер. Онсоң Реб Муса билен Харуны иберип, олары Мүсүрден алып чыкды ве шу ерде орнашдырды. <sup>9</sup>Йөне сизиң ата-бабаларыңыз өз Худайыны – Ребби унутдылар. Реб олары Хасор галасының шасы Ябының лешгербашысы Сисераның, пилиштлилериң ве Мовап шасының элине берди; олар сизиңкилере гаршы урушдылар. <sup>10</sup>Шонда ата-бабаларыңыз: „Биз гүнә газандык. Ребден йүз өврүп, Багал ве Ашторет бутларына гуллуқ этдик. Инди бизи душманларымызың элинден ал, биз Саңа гуллуқ этжек“ дийип, Реббе перят этдилер. <sup>11</sup>Шонда Ерубагалы, Барагы <sup>a</sup>, Ефтахы ве Шамувели иберип, Реб сизи эхли душманларыңыз элинден халас этди. Шейдип, сиз асуда дурмуша етдиниз. <sup>12</sup>Аммонларың шасы Нахашың үстүңизе сүрнүп гелйэндигини гөрениңизде болса, өз Худайыңыз Реббиң шалыгындан боюн гачырып, менден өзүңизе патыша талап этдиниз. <sup>13</sup>Сайлап-сечип, диләп алан патышаңыз, ине, дур Хава, оны сизе Реб берди. <sup>14</sup>Эгер сиз Ребден горкуп, Оңа гуллуқ этсеңиз, Оңа гулак асып, Реббиң буйругына гаршы баш гөтермесеңиз, сиз ве сизе хөкүмдарлык эдйән патыша Худайыңыз Реббиң ызына эерсе, тутан ишиниз оңуна болар. <sup>15</sup>Эмма Реббе гулак асман, Онуң буйругына гаршы баш гөтерсеңиз велин, ата-бабаларыңыз эдиши ялы, Реб сизе хем жеза берер. <sup>16</sup>Инди болса дуран ериңизден гозганман, Реббиң гөзүңизиң алнында гөркезжек гудратына томаша эдиң. <sup>17</sup>Хэзир томус, шейле дэлми! Мен

Ребби чагыржак. Ол ягыш ягдырар хем-де гөги гүммүрдедер. Шонда өзүңизе патыша сорамак билен Реббиң өңүнде жуда пис иш эдендигиңизе сиз гөз етирерсиңиз». <sup>18</sup>Сонра Шамувел Ребби чагырды; Реб шол гүн ягыш ягдырды ве гөги гүммүрдетди. Адамлар Ребден ве Шамувелден жуда горкдулар. <sup>19</sup>Олар Шамувеле шейле дийдилер: «Өз гулларыңыз аман галмагы үчин, Худайың Реббе дилег эт. Биз шу пис иш, ягны өзүмизе патыша талап этмек билен өз гүнәмизи хас-да агралдыпдырыс». <sup>20</sup>Шамувел халка шейле дийди: «Хава, сиз пис ишлере баш гошдуңыз, йөне шонда-да гормаң. Ребден йүз өвүрмән-де, тутуш калбыңыз билен Оңа гуллуқ эдиң. <sup>21</sup>Галп худайларың ызына дүшмән. Олар сизе не пейда берер, не-де сизи горар, чүнки олар бихуда затлардыр. <sup>22</sup>Шөхратлы адының хатырасына Реб Өз халкыны терк этмез, чүнки Ол сизи Өз халкы этмекден хошал болды. <sup>23</sup>Үстесине-де, сизиң үчин дилег этмегими бес эдип, Реббиң өңүнде гүнә газанмагымдан Реббиң Өзи сакласын! Мен сизе хөзирли хем догры ёл гөркезжек. <sup>24</sup>Дине Ребден горкуң ве Оңа түйс йүрекден, вепадарлык билен гуллуқ эдиң. Гөрүң, Ол сизиң үчин нәхили гудратлы ишлери этди! <sup>25</sup>Өз пис херекетлериңизден эл чекмесеңиз велин, патышаңыз билен биле ёк эдилерсиңиз».

### 13-нжи бап

#### *Шавул Реббиң сөзүне гулак асмаяр*

<sup>1</sup>Шавул патыша боланда отуз яшларындады. Ол Ысрайыла кырк ики

<sup>a</sup> 12:11 *Барак* – кәбир голязмаларда *Бедан*.

йыл патышалык этди. <sup>2</sup>Шавул ысрайыллардан үч мүн адамы сайлап алды. Оларың ики мүнүсини ол Микмашда ве Бейтел даглыгында өз янында саклады; мүнүсини болса оглы Ённатан билен бенямин топрагындакы Гибга галасында ерлешдирди. Галанларыны болса ызларына, өйли-өйүне угратды.

<sup>3</sup>Ённатан пилиштлиериң Гебадакы гошунуны дерби-дагын этди. Бу хабар пилиштликере барып етди. Шавул: «Гой, еврейлер эшитсинлер!» дийип, мундан хабардар этмек үчин, юрдуң эхли еринде шахдан эдилен сурнай чалдырды. <sup>4</sup>Шавулың пилиштликериң гошуну дерби-дагын эдендигини ысрайыллар эшиденлеринде, пилиштликериң өзлери билен өжүгендиклерини дуюп, олар Гилгала Шавулың янына йыгнандылар.

<sup>5</sup>Үч мүн сөвеш арабалы, алты мүн сөвеш арабалы эсерлери ве сансыз-сажаксыз гошун болуп, Ысрайыл билен урушмак үчин, пилиштликери башларыны жемледилер. Бейтавениң гүндогарындакы Микмаша барып, олар ол ерде өзлерине харбы дүшелге гурдулар. <sup>6</sup>Ысрайыллар чыкгыңсыз ягдая дүшендиклерини гөренлеринде (чүнки оларың гошунлары говы гысажа салныпды), оларың кәси говакларда, чукурларда, гаяларда, мазарларда ве гуррук гуюларда гизлендилер. <sup>7</sup>Бирнәче еврей болса Иордан дерясындан гечип, Гат хем-де Гилгат топрагына аралашды.

Шавул хениз Гилгалдады ве онун янындакы гошун горкудан яңа сандырашарды. <sup>8</sup>Шамувелиң беллән мөхлетине гөрә, Шавул еди гүн гарашды, эмма Шамувел Гилгала гелмедди. Шавулың янындакы халк ондан четлешип башлады. <sup>9</sup>Шонда Шавул

халка: «Якма ве саламатлык гурбанлыгы үчин мал гетириң» дийди. Шейдип, ол якма гурбанлыгыны берди. <sup>10</sup>Шавул якма гурбанлык бермеклиги яңы гутардым эденде, Шамувел гелди. Гаршыламак хем саламлашмак үчин, Шавул онун өңүнден чыкды. <sup>11</sup>Шамувел оңа: «Нәме иш битирдиң?» дийди. Шавул оңа шейле жогап берди: «Төверегимдәки халк менден четлешип башлады, сен хем айдан мөхлетинде гелмедин, пилиштликери болса Микмаша йыгнандылар. <sup>12</sup>Онсоң мен: „Инди пилиштликери Гилгала, мениң үстүме дөкүлерлер. Мен болса Ребден медет хем дилемедим“ дийип ойландым ве якма гурбанлык бермәге межбур болдум». <sup>13</sup>Шамувел Шавула шейле дийди: «Акмаклык этдиң, өз Худайың Реббин эмирини тутмадың. Реб сениң Ысрайылың үстүнден эдйән шалыгыңы өмүрлик эбедилешдиржекди. <sup>14</sup>Йөне, ине, инди сениң шалыгың довам этмез. Реб Өз гөвнүнден турян бирини тапып, оны Өз халкына хөкүмдар беллә. Чүнки сен Реббин эмирини тутмадың». <sup>15</sup>Соңра Шамувел Гилгалдан бенямин топрагындакы Гибга галасына гитди.

Шавул өз янындакы адамлары санады; жеми алты йүз төвереге адам чыкды. <sup>16</sup>Шавул, онун оглы Ённатан ве оларың янындакыларың эхлиси бенямин топрагындакы Гебада галды. Пилиштликери болса Микмашда дүшелге гурупдылар. <sup>17-18</sup>Пилиштликери хужумчилер үч топара бөлүнип, өз дүшелгелеринден чыкдылар. Оларың биринжи топары Шугалың Опра ёлуна тарап, бейлекиси Бейтхорона, үчүнжи топар болса чөлүң үсти билен Себогым жүлгесинден серхеде тарап өврүлди.

<sup>19</sup>Ысрайыл юрдуның хич бир еринде екеже-де демирчи усса ёкды. Себэби пилиштдилер гылычдыр найза ясамага еврейлере ёл бермейёрдилер.

<sup>20</sup>Шоңа гөрә, әхли ысрайыллар азалдыр кәтменлерини, палтадыр ораklarыны элтп, пилиштдилере чархладардылар. <sup>21</sup>Азал ве кәтмен чархлатмагың нырхы бир ярым мысгал күмше, палтадыр орак чархлатмагың нырхы болса бир мысгал<sup>а</sup> күмше барбарды. <sup>22</sup>Шол себәпли уруш вагтында Шавул билен Ёнатаның адамларының элинде не гылыч, не-де найза барды. Бу яраглар дине Шавул билен онуң оглы Ёнатанда барды.

<sup>23</sup>Шол арада пилиштли гошуның өндәки бөлүми Микмаш гечелгесине гитди.

#### 14-нжи бап

##### *Ёнатаның эдерменлиги*

<sup>1</sup>Бир гүн Шавулың оглы Ёнатан өз ярагыны гөтерйән нөкерине: «Йөр, ол тарапдакы пилиштдилериң өндәки бөлүминиң үстүне гидели» дийди. Йөне ол муны какасы Шавула айтмады. <sup>2</sup>Шавул шол вагт Гибганың голайында ерлешйән Мигрондакы нар агажының ашагында отырды. Онуң янындакы гошуның жеми алты йүз адама голайды. <sup>3</sup>Эфот гейнип гезйән Ахья хем шу ердеди. Ол Икабодың доганы болан Ахытубың оглуды. Икабот Пинехасың оглы, Реббиң Шилодакы руханасы Элийң агтыгыды.

Ёнатаның гиденени хәзир хич ким билмейёрди. <sup>4</sup>Пилиштли гошуның өндәки бөлүмине бармак үчин, Ёнатан

Босес хем Сене атлы ики саны учут гаяның арасында ерлешйән гечелгеден гечмелиди. <sup>5</sup>Гаяларың демиргазыкдакысы Микмаша, гүнортадакысы болса Геба тарап бакып дурды.

<sup>6</sup>Ёнатан өз ярагларыны гөтерйән нөкерине шейле дийди: «Йөр, шол сүннетсизлериң үстүне гидели. Белки, Реб бизиң ишимизи оңуна эдер. Чүнки көпүң элинден я-да азың элинден халас этмәге Реб үчин хич хили кынчылык ёкдур». <sup>7</sup>Ярагчы нөкер Ёнатана: «Гөзел гөвнүн, йөр. Мен сениң билен; сениң ислегиң – мениң ислегим» дийди. <sup>8</sup>Соңра Ёнатан оңа шейле дийди: «Голайрак баралы-да, олара гөрнели.

<sup>9</sup>Эгер олар: „Яныңыз барянчак гарашың“ дийселер, биз шол дуран еримизде дурарыс, олара голайлашмарыс. <sup>10</sup>Йөне олар: „Бәри гелиң“ дийәйселер, онда оларың янына барарыс.

Чүнки бу олары Реббиң бизиң элимизе берендигини гөркезйән бир ала-мат болар». <sup>11</sup>Шейдип, оларың икиси-де пилиштдилере гөрүндилер. Пилиштдилер олары гөрүп: «Середин! Еврейлер гизленен гарымларыңдан чыкып башладылар» дийип сеслендилер. <sup>12</sup>Соңра Ёнатан билен онуң ярагчы нөкерине пилиштдилер: «Бәри гелиң, сизе айтжак задымыз бар» дийип гыгырдылар. Ёнатан өз ярагчы нөкерине: «Ызым билен чыкыбер.

Чүнки Реб олары Ысрайылың элине берди» дийди. <sup>13</sup>Ёнатан дырмашып, ёкары чыкды. Ярагчы нөкериде онуң ызындады. Пилиштдилер Ёнатаның өңүнде дуруп билмән йыкылардылар, ярагчы нөкер болса ыздан олары гырып барарды. <sup>14</sup>Биринжи

<sup>а</sup> 13:21 *Бир ярым мысгал... бир мысгал* – еврейче *бир пим... үчден бир шекел*. Бир пим 8 гр, үчден бир шекел 4 гр деңдир.

сөвеш жеңинде Ёнатан билен онун ярагчы нөкери хер йүз әдимден бир-бада йигрими төвереге адамы гырды. <sup>15</sup>Дүшелгедәкилери, мейдандакылары, әхли халкы айылганч горкы гаплап алды. Бөлүмдәкилер, хатда хүжүмчилер горкудан яңа сандырашдылар, ер титреди ве Ребден гелен гүйчли горкы гаплап алды.

### *Пилиштлилер еңилийәрлер*

<sup>16</sup>Шавулың бенямин топрагындакы Гибга галасында гоян гөзегчилери пилиштлилерин дүшелгесинде туран башагайлыгы гөрдүлер. <sup>17</sup>Шавул өз янындакылары: «Адамлары санаң-да, кимиң ёкдугыны аныклаң» дийди. Олар гөрселер, Ёнатан билен онун ярагчы нөкери бу ерде ёк экен. <sup>18</sup>Шавул Ахья рухана: «Худайың сандыгыны гетир» дийди. Чүнки Худайың сандыгы шол гүн ысрайылларың янындады.

<sup>19</sup>Шавулың руханы билен геплешип дуран вагтына ченли пилиштлилерин дүшелгесинде довам эдйән башагайлык етжек дережесине етипди. Шоңа гөрә Шавул рухана: «Өхт сандыгындан элиңи айыр» дийди. <sup>20</sup>Соңра Шавул ве онун адамлары топланышып гитдилер-де, пилиштлилер билен гарпышдылар. Ченденаша алжыраңнылыга дүшен пилиштлилер бири-бирлерине гылыч салярдылар. <sup>21</sup>Өң пилиштлилерин тарапына гечип, олар билен биле оларың дүшелгесине гелен еврейлер хем Шавул билен Ёнатаның янындакы ысрайыллара гошулдылар. <sup>22</sup>Пилиштлилерин гачаныны эшидип, Эфрайым даглыгында гизленен ысрайыллар хем сөвеш мейданында оларың сөбүгине мүндүлер. <sup>23</sup>Шейдип, ол гүн Реб Ысрайыла еңиш гетирди.

Сөвеш Бейтавене гечди ве Шавулың янындакы гошун хеммеси биле он мүң адама голайды. Сөвеш Эфрайым даглыгына яйрады.

### *Ёнатан бал иййәр*

<sup>24</sup>Ол гүн ысрайылларда ысгын-мыдар галманды, чүнки Шавул: «Агшма ченли, мен тә душманларымдан арымы алянчам, дуз дадана нәлет болсун» дийип, адамлара ант ичирипди. Шонуң үчин хем гошундан бир адам хем дуз датманды. <sup>25</sup>Тутуш гошун арының өйжүклеринден долы бир ериң үстүнден барды. Ериң йүзи балдан долуды. <sup>26</sup>Өйжүклеринден бал акып дурандыгыны гөрселер-де, уршужыларың хич бири ондан дадайын диймеди, чүнки олар өз ичен антларындан горкярдылар. <sup>27</sup>Какасының халка ант ичирендигинден Ёнатан бихабарды. Ол элиндәки хасасының ужуны бала батырып, агзына етиренде, онун гөзлери ялпылдап гитди. <sup>28</sup>Шол вагт адамлардан бири: «„Шу гүн дуз дадана нәлет болсун“ дийип, какаң халка берк ант ичирди. Шол себәпли-де халкда ысгын-мыдар галмады» дийди. <sup>29</sup>Ёнатан шейле дийди: «Какамың бейтмеси гошуна сүтем этмек боляр. Середиң, гөзүм йителәндир, себәби мен шу балдан азажык дадып гөрдүм. <sup>30</sup>Эгер-де хәзир халк душманлардан алнан олжадан дойянча ийседи, онда нәхили говы боларды; олар, гөр нәче пилиштлини гырардылар». <sup>31</sup>Микмашдан Аялона ченли болан аралыкда шол гүн ысрайыллар пилиштлиlere зарба урдулар. Халкда ысгын-мыдар галманды. <sup>32</sup>Ахыры, халайык эле салнан олжаларың үстүне чозды. Олар гоюнларың, өкүзлердир сыгырларың

дамагыны чалып, ганыны акдырман, оларың этини ганы билен биле биширип ийдилер. <sup>33</sup>«Ганлы эт ийип, халк Реббич өңүндө гүнә газаняр, оны бир гөрсене» дийип, Шавула хабар бердилер. Ол: «Сиз хайынлык этдиңиз. Инди мениң яныма улы бир дашы тогалап гетириң» дийди. <sup>34</sup>Соңра: «Халкың арасына барың-да, олар айдың, гой, хер ким өз өкүзини я-да гойнуны гетирсин-де, шу ерде союп ийсин. Ганлы эт ийип, Реббич өңүндө гүнә газанмасынлар» дийип, Шавул сөзүниң үстүни етирди. Шоңа гөрә шол гиже хер ким өз өкүзини гетирип, шол ерде сойды. <sup>35</sup>Шавул ол ерде Реббе бир гурбанлык сыпасыны ясады. Бу онуң Реббе ясан илкинжи гурбанлык сыпасыды.

<sup>36</sup>Соңра Шавул: «Шу гиже пилиштлилериң үстүне чозалың-да, даңа ченли оларың малларыны талалың. Оларың бири-де бизиң элимизден аман сыпмасын» дийди. Адамлары оңа: «Гөзел гөвнүң» дийдилер. Эмма руханы: «Гелиң, илки Худая сала салалың» дийди. <sup>37</sup>«Пилиштлилериң ызындан ковайынмы? Олары Сен Ысрайылың элине берерсиңми?» дийип, Шавул Худая йүзленди. Эмма Худай ол гүн оңа жогап бермеді. <sup>38</sup>Соңра Шавул шейле дийди: «Эй, халкың баштутанлары, эхлиңиз шу ере йыгнаның. Бу гүнәниң нәхили газаныландыгыны аныккалың. <sup>39</sup>Ысрайылы халас эдйөн Ребден ант ичйәрин, өз оглум Ёнатан гүнәкәр болса-да, ол өлмелидир». Эмма тутуш халкың ичинден хич ким оңа жогап

бермеді. <sup>40</sup>Соңра ол ысрайылларың эхлисине йүзленип: «Сиз бир тарапта, оглум Ёнатан икимиз хем бейлеки тарапта дуралы» дийди. Адамлар Шавула: «Гөзел гөвнүң» дийдилер. <sup>41</sup>Соңра Шавул: «Эй, Ысрайыл Худайы Реб! Нәме үчин Сен бу гүн өз гулуңа жогап бермейәрсин? Эгер оглум Ёнатан икимизиң бирден бири-миз языклы болсак, онда Урымы бер, эгер-де өз халкың Ысрайыл гүнәкәр болса, онда Туммымы бер, я Ысрайыл Худайы Реб <sup>a</sup>» дийди. Шейлеликде, гурра ташланылды. Гурра Шавул билен онуң оглы Ёнатана дүшди, халк болса бигүнә болуп чыкды. <sup>42</sup>Соңра Шавул: «Маңа ве оглум Ёнатан икимизе гурра ташлаң» дийди. Бу гезек гурра Ёнатана дүшди. <sup>43</sup>Шавул Ёнатана: «Ханы, айт, нәме этдиң?» дийди. Ёнатан оңа: «Элимдәки хасамың ужуны бала батырдым-да, балдан дадып гөрдүм. Нәме, инди мен өләймелими?» дийди. <sup>44</sup>Шавул Ёнатана: «Эгер мен сени өлдүрмөсөм, онда Худай мениң өзүми өлдүрер, хатда ондан бетерини гөркезер» дийди. <sup>45</sup>Шондан соң халк: «Ёнатаны өлдүржекми? Ысрайылы шу бейик еңше етирени өлдүрмекчими?! Баша бармаз! Ребден ант ичйәрис, Ёнатана бармагыңам батырмарсың. Чүнки бу гүн ол Худайың ярдам бермеги билен сөвешди» дийип, Шавула гаршылык гөркездилер. Шейдип, халк Ёнатаның башыны өлүмден гутарды. <sup>46</sup>Шундан соң Шавул пилиштлилериң ызындан коваламакдан эл чекди; пилиштлилер өз ерлерине доландылар.

<sup>a</sup> 14:41 *Эй, Ысрайылың Худайы Реб... я Ысрайылың Худайы Реб* – бу сөзлемлериң дерегине кәбир голязмаларда *Эй, Ысрайылың Худайы Реб! Маңа догры чөзгүдини бер* диен сөзлөр бар.

**Шавулың хөкүмдарлыгы**

<sup>47</sup>Ысрайыла ша боландан соң, Шавул төверегиндәки душманларының әхлисине: мовап, аммон, эдом халкларына, Соба шаларына ве пилишт-лилере гаршы урушлар алып барды. Баран еринде-де, ол еңиш газанды <sup>а</sup>. <sup>48</sup>Мертлерче сөвешип, амалеклери гырды, ысрайылы талаңчыларын ховпундан дындарды.

<sup>49</sup>Еннатан, Йишви ве Малкышува Шавулың огулларыды. Онуң ики гызының улусының ады Мерап, кичисиниң ады болса Микалды. <sup>50</sup>Ахымагасың гызы Ахыногам Шавулың аялыды. Агасы Нериң оглы Абнер онуң гошунбашысыды. <sup>51</sup>Шавулың какасы Киш билен Абнериң какасы Нер Абыелиң огулларыды.

<sup>52</sup>Шавул өмүрбойы пилиштлилериң гаршысына өвүз урушлар алып барды. Ол ниреде гужурлы я батыр йигит гөрсе, оны өз янына чекерди.

**15-нжи бап****Шавул амалеклери дерби-дагын эдйәр**

<sup>1</sup>Шамувел Шавула шейле дийди: «Реб Өз халкы ысрайыла патыша беллемек үчин мени сениң яныңа иберди. Инди сен Реббиң сөзүне гулак ас. <sup>2</sup>Хөкмүрован Реб шейле диййәр: „Мен амалеклери жезаландыржак, чүнки олар ысрайыллар Мүсүрден гелиәркәлер, ёлда олар гаршы болдулар. <sup>3</sup>Инди, бар, амалеклери гыр, оларың әхли эмләгини бүтинлей ёк эт. Олары дири галдырма. Аял-эркегиниң, чага-чугасының, мал-гарадыр

доварларының, дүедир эшеклериниң барыны гыр“». <sup>4</sup>Шундан соң Шавул өз уршужыларыны Телайым галасына топлап, оларың саныны алды; ики йүз мүң пыяда гошуның дашындан Яхудадан-да он мүң эсгер барды. <sup>5</sup>Сонра Шавул амалеклериң галасына гелип, чешмәниң боюнда букулуп ятды. <sup>6</sup>Шавул кейнлере: «Амалеклер билен биле пайхынланасыңыз гелмейән болса, ол ерден чыкың; ысрайыл халкы Мүсүрден чыкып гайданда, сиз оңа ярдам эдипдиңиз» дийип хабар ёллады. Шунлукда, кейнлер ол ерден чыкдылар.

<sup>7</sup>Шавул Хавыладан Мүсүриң гүндогарындакы Шура ченли болан аралыкда амалеклери дерби-дагын этди. <sup>8</sup>Олар амалек патышасы Агагы дири эле салдылар, халкы болса гылычдан гечирип, бүтинлей ёк этдилер. <sup>9</sup>Йөне олар Агагы ве гоюнлардыр өкүзлери, бага бакылан маллары, гузуларың семизлерини махласы, говы затлары дири галдырдылар ве олары бүтинлей ёк этмедилер. Олар диңе дерде ярамажак затлары бүтинлей ёк этдилер.

**Реб Шавулы рет эдйәр**

<sup>10-11</sup>Реббиң Шамувеле: «Шавулы патыша эдендигиме өкүнийәрин, чүнки ол Менден йүз өвүрди, буйрукларымы ерине етирмеди» диен сөзи аян болды. Бу Шамувелиң гахарыны гетирди. Ол бүтин гижәни Реббе перят эдип гечирди. <sup>12</sup>Шамувел даң билен туруп, Шавулың гөзлегине чыкды. «Шавул Кармел галасына гидип, ол ерде өзүне ядыгәрлик отуртды, сонра болса Гилгала гитди» дийип, Шамувеле

<sup>а</sup> 14:47 *Еңиш газанды* – кәбир голязмаларда *пислик этди*.

хабар бердилер. <sup>13</sup>Шамувел Шавулың янына баранда, Шавул оңа: «Реб саңа яр болсун! Мен Реббиң эмрини бержай этдим» дийди. <sup>14</sup>Шамувел оңа: «Онда бу гоюнларың мәлемесидир өкүзлериң моламасы нәме?» дийди. <sup>15</sup>Шавул оңа: «Адамлар булары амалеклерден гетирдилер. Халк семиз гоюнлардыр өкүзлери сениң Худайың Реббе гурбанлык бермек үчин дири гойдулар, галанларыны бүтинлей ёк эдип ташладык» дийип жогап берди. <sup>16</sup>Соңра Шамувел Шавула: «Бесдир! Мен саңа Реббиң өтен агшамкы маңа диен задыны айдып бержек» дийди. Шавул оңа: «Айт» дийди. <sup>17</sup>Шамувел оңа шейле дийди: «Өзүңи әхмиетсиз кичи сайсаң-да, сен ысрайыл тирелериниң кетхудасы дәлми эйсем? Реб сени Ысрайылың үстүнден шалык сүрмәге сайлады. <sup>18</sup>Реб сени ёла салып: „Бар, шол гүнәлилери – амалеклери гырып, бүтинлей ёк эдйәнчәң, олар гаршы уруш“ дийипди. <sup>19</sup>Нәме үчин сен Реббиң сөзүне гулак асмадың? Нәме үчин сен олжа ковалашып, Реббиң йигренйән ишлерини этдиң?» <sup>20</sup>Шавул оңа шейле жогап берди: «Мен Реббиң сөзүне гулак асдым. Мен Реббиң айдан ерине гитдим; амалеклериң патышасы Агагы тутуп гетирдим, оларың өзлерини болса гырып, бүтинлей ёк этдим. <sup>21</sup>Эмма мениң адамларым олжадан ёк эдилмели гоюнлардыр өкүзлериңиң семизлерини өлдүрмегиң дерегине, олары Гилгалда сениң Худайың Реббе гурбанлык бермек үчин шу ере гетирипдирлер». <sup>22</sup>Шамувел шейле дийди:

«Реббе якма гурбанлыклардыр садакалар берениң билен,

Онуң Өзүне боюн  
эгилишиндәки ялы гөвни  
галкынармыка?

Чүнки боюн әгмеклик  
гурбанлыктан,  
гулак асмаклык гочун  
ягындан хас белентдир.

<sup>23</sup>Чүнки топалаң палчылыга  
барабар гүнәдир.

Текепбирлик шере ве  
бутпаразчылыга  
барабардыр.

Реббиң сөзүни рет эдендигиң  
үчин

Реб хем сениң патыша  
болмаклығыңи рет этди».

<sup>24</sup>Шавул Шамувеле шейле жогап берди: «Мен гүнә газандым, чүнки мен Реббиң буйругыны ерине етирмедим, сениң сөзүңи тутмадым. Себәби мен халкдан горкуп, халкың диени билен болдум. <sup>25</sup>Эмма инди ялбарярын, гүнәми өт. Реббе сежде эдерим ялы, мениң билен биле гит». <sup>26</sup>Шамувел Шавула шейле дийди: «Сениң билен гитмерин, чүнки сен Реббиң сөзүни рет этдиң, Реб хем сениң Ысрайыла патыша болмаклығыңи рет этди». <sup>27</sup>Шамувел гитмекчи болуп өврүленде, Шавул онуң донуның сынындан япышды, дон йыртылды. <sup>28</sup>Шамувел оңа шейле дийди: «Реб бу гүн Ысрайыл патышалыгыны сениң элиңден йыргып алып, саңа гөрә хас говурак башга бирине берди. <sup>29</sup>Шейле хем, Ысрайыл Шөхраты ялан сөзлемез я-да пикирини үйтгетмез. Чүнки Ол пикирини үйтгедер ялы ынсан дәлдир». <sup>30</sup>Соңра Шавул Шамувеле: «Мен гүнә газандым. Йөне халкымың яшулуларының өңүнде ве Ысрайылың арасында мени рысва этме. Худайың Реббе сежде этмегим

үчин, гайданында биле гидели» дийди. <sup>31</sup>Шунлукда, Шамувел ызына Шавул билен биле гайтды; Шавул Реббе сежде этди. <sup>32</sup>Соңра Шамувел шейле дийди: «Амалеклерин патышасы Агагы мениң яныма алып гелиң». Агак онуң янына гөвнүхош халда гелди. Агак өз янындан «өлүм ховпы совулды» дийип ойланды. <sup>33</sup>Шамувел оңа: «Сениң гылыжың аяллары өз чагаларындан махрум этди. Сениң өз эжең хем, гой, шол аяллар ялы перзендинден махрум болсун» дийди ве Агагы Гилгалда Реббиң хузурында керчәп ташлады. <sup>34</sup>Соңра Шамувел Рама, Шавул болса өз Гибгадакы өйүне гитди. <sup>35</sup>Шондан соң Шамувел өмри өтйәнчә Шавулы гайдып еке гезек гөрмесе-де, онуң дердини чекип гезди. Реб Шавулы Ысрайыла патыша эдендигине өкүнди.

## 16-нчы бап

### *Давут патышалыга белленйәр*

<sup>1</sup>Реб Шамувеле шейле дийди: «Сен хачана ченли Шавулың дердини чекип йөржек? Мен онуң Ысрайылың үстүндөн патышалык этмегини рет этдим! Ханы бол, күйзәңи ягдан долдурда, ёла дүш. Мен сени бейтуллахамлы Йышайың янына ибержек, чүнки Мен онуң огулларының арасындан бирини Өзүм үчин патыша сайладым». <sup>2</sup>Шамувел: «Мен нәдип гидейин? Эгер Шавул эшидәйсе, ол мени өлдүрер» дийди. Реб оңа шейле дийди: «Яныңа бир гөле ал-да, „Мен Реббе гурбанлык бермәге гелдим“ дий. <sup>3</sup>Йышайы гурбанлыга чагыр. Мениң үчин онуң хайсы оглуның башына яг гуймалыдыгыңы соң Өзүм саңа гөркезерин». <sup>4</sup>Шамувел

Реббиң буйругыны ерине етирди; ол Бейтуллахама гелди. Галаның яшулулары сандырашып, онуң янына гелдилер-де: «Эйгиликми?» дийдилер. <sup>5</sup>Шамувел: «Эйгилик. Реббе гурбанлык бермек үчин гелдим. Иннизи тәмизләң-де, мениң билен гурбанлыга барың» дийди. Соңра ол Йышай билен онуң огулларыны тәмизләп, мукаддес этди ве олары гурбанлыга чагырды. <sup>6</sup>Олар геленлеринде, Шамувел Элиябы гөрди ве ол «Реббиң сечип-сайланының Онуң хузурына гелендигине шек ёк» дийип пикир этди. <sup>7</sup>Эмма Реб Шамувеле: «Онуң даш кешбине я-да узын боюна гарама, чүнки Мен оны рет этдим. Себәби Реббиң гарайшы адамыңкы ялы дәлдир. Адам даш кешбе середйәр, эмма Реб калба середйәр» дийди. <sup>8</sup>Соңра Йышай Абынадабы чагырып, оны Шамувелиң алнындан гечирди. Шамувел: «Реб муныда сайламады» дийди. <sup>9</sup>Соңра Йышай Шамувелиң өңүндөн Шамманы гечирди. Ол: «Реб муны-да сайламады» дийди. <sup>10</sup>Йышай еди оглуның едисини-де шейдип, Шамувелиң өңүндөн гечирди. Шамувел Йышай: «Реб буларың хич бирини-де сайламады» дийди. <sup>11</sup>Соңра ол Йышайдан: «Огулларың хеммеси шулармы?» дийип сорады. Йышай: «Ене көрпеси-де бар, ол гоюн бакып йөр» дийип жогап берди. Шамувел Йышай: «Оны гетирт, чүнки ол бу ере өзи гелйәнчә, биз дыз эпмерис» дийди. <sup>12</sup>Йышай оны гетиртди. Ол гызылмеңизди, гөрмегейди, гөзлери оваданды. Реб: «Бу шол, тур, онуң башына яг гуюп сайла» дийди. <sup>13</sup>Соңра Шамувел Давудың агаларының өңүнде яглы күйзәни алып, онуң үстүндөн яг гуйды.



Шол гүнден бейләк Реббин Рухы Давудың калбыны эеләп башлады. Шамувел болса Рама гитди.

<sup>14</sup>Реббин Рухы Шавулдан айрылды. Реб тарапындан иберилен жын-арвах оны горкузярды. <sup>15</sup>Хызматкәрлери Шавула шейле дийдилер: «Гөрйәнзим, Реб тарапындан иберилен жын-арвах сизи горкузяр. <sup>16</sup>Женабымыз хузурьндакы хызматкәрлерине лира чалмага уссат адамың гөзлегине чыкмагы буюрса, Реб тарапындан иберилен жын-арвах сизиң үстүңизе иненде, ол чаларды, сиз болса гутулардыңыз». <sup>17</sup>Шавул хызматкәрлерине: «Уссат сазанда тапың-да, оны яныма алып гелиң» дийди. <sup>18</sup>Оларың бири: «Егса-да, мен бейтуллахамлы Йышайың бир оглуны гөрдүм. Саза уссат, батыр йигит, гайдувсыз уршужы, дилевар хем гөрмегей. Реб хем онуң билен» дийди. <sup>19</sup>Шоңа гөрә, Шавул Йышая: «Гоюн бакып йөрөн оглуң Давуды мениң яныма ибер» диен хабар билен чапар ёллады. <sup>20</sup>Йышай оглы Давуды Шавулың янына иберенде, онуң яны билен бир эшеге чөрек, бир тулум шерап хем-де бир овлак йүкләп иберди. <sup>21</sup>Давут Шавулың янына гелип, оңа хызмата дурды. Шавул Давуды жуда говы гөрди ве оны өзүниң ярагчы нөкери этди. <sup>22</sup>Шавул Йышая: «Давудың мениң хызматымда галмагына ыгтыяр эт, ол мениң гөвнүмден турды» дийип, хабар ёллады. <sup>23</sup>Реб тарапындан иберилен жын-арвах Шавулың үстүне инен вагты, Давут лирасыны алып чаларды, шонда жын-арвах ондан эл чекерди ве Шавул гутулып ынжаларды.

## 17-нжи бап

### *Жалут ысрайыллара гыҗалат берйәр*

<sup>1</sup>Урушмак үчин гошунларыны жемләп пилиштлилер Яхуданың Соко галасына топландылар ве Соко билен Азеканың аралыгындакы Эпесдаммым галасында дүшелге гурдулар. <sup>2</sup>Шавул билен ысрайыллар хем топландылар. Олар Эла жүлгесинде дүшелге гурдулар ве пилиштлилер билен урушмак үчин, сап-сап болуп дурдулар. <sup>3</sup>Пилиштлилер бир депеде, ысрайыллар болса бейлеки тарапдакы депеде орнашдылар. Оларың араларында жүлге барды. <sup>4</sup>Пилиштлиле риң дүшелгесинден Гат галасындан Жалут атлы бир пөлван өңе чыкды. Онуң бойы алты тирсек бир гарышды. <sup>5</sup>Башында бүрүнч тувулга, эгнинде болса теңнели совут барды. Совудың аграмы үч батман <sup>a</sup> бүрүнже барабарды. <sup>6</sup>Аяклары бүрүнч дызбентлиди, эгнине бүрүнч найза асылгыды. <sup>7</sup>Найзасының сапы пүрс агажы ялыды; найзасының тыгының аграмы он еди гадак <sup>b</sup> демре барабарды. Өңүнде-де галканчы нөкери барды. <sup>8</sup>Жалут аяк чекди-де, ысрайыл гошунына тарап шейле дийип гыгырды: «Нәме үчин нызама дуруп, сөвеше чыкдыңыз? Мен пилишти, сиз болса Шавулың гуллары. Шейле дәлми? Араңыздан бирини сайлап сечиң, гой, ол мениң яныма гелсин. <sup>9</sup>Эгер ол мениң билен тутлушып, мени өлдүрип билсе, биз сизе гул боларыс. Йөне мен үстүн чыкып, оны өлдүрәйсем, онда сиз bize

<sup>a</sup> 17:5 *Үч батман* – еврейче *бәш мүш шекел*. Бу такм. 57 кг дендир.

<sup>b</sup> 17:7 *Он еди гадак* – еврейче *алты йүз шекел*. Бу такм. 7 кг дендир.

гул болуп, гуллугымызда дурарсыңыз». <sup>10</sup>Пилиштли: «Мен бу гүн ысрайыл гошунына гыжалат берйэрин. Мениң билен тутлушар ялы адам берин» дийди. <sup>11</sup>Пилиштлиниң бу сөзлерини эшиденде, Шавулы ве эхли ысрайыллары алжыраңчылык хем горкы гаплап алды.

### *Давут Шавулың дүшөлгесинде*

<sup>12</sup>Давут Яхуданың Бейтуллахам галасындан эфратлы Йышай диен адамың оглуды. Йышайың секиз оглы барды. Шавулың дөврүнде Йышай эййэм гаррап, яшы бирчене баран адамды. <sup>13</sup>Йышайың улы үч оглы Шавул билен биле сөвеше гидипди. Ол үчүсиниң иң улусының ады Элияп, икинжисиниң ады Абынадап, үчүнжисиниң ады болса Шаммады. <sup>14</sup>Давут иң кичилериди; улы үч огул Шавулың янындады. <sup>15</sup>Давут өз какасының гоюнларыны бакмак үчин, Шавулың янындан кэвагт Бейтуллахама гелип-гидерди.

<sup>16</sup>Ол пилиштли кырк гүнлөп ирден хем агшам орта чыкып, өзүни гөркезди.

<sup>17</sup>Бир гүн Йышай оглы Давуда шейле дийди: «Бир батман говурга билен, ине, шу он саны чөреги алда, деррев дүшөлгедэки доганларыңа эжит. <sup>18</sup>Бу он бөлек пейнири болса оларың мүнбашысына бер. Агаларыңың хал-ахвалындан хабар алда, олардан бир нышан гетир». <sup>19</sup>Шол вагт Шавул, Давудың доганлары ве эхли ысрайыллар Эла жүлгесинде пилиштлилер билен сөвешип йөрдүлөр. <sup>20</sup>Давут ирден туруп, гоюнлары сакча табшырды. Йышайың табшырышы ялы, азыклары алып ёла дүшди. Давут дүшөлгө геленде, гошун гыкылык-

лап, сөвеш мейданына тарап барялды. <sup>21</sup>Ысрайыллар хем-де пилиштлилер сөвешмек үчин сап-сап болуп, йүзбөйүз дурдулар. <sup>22</sup>Давут затларыны сакча табшырды-да, гошуна тарап ылгады. Агаларының янына барып, олар билен саламлашды. <sup>23</sup>Давут агалары билен геплешип дурка, ине, бирден Гатдан пилиштли Жалут пөлван гошуның ичинден чыкды-да, шол өңки сөзлерини гайталады. Онуң айданларыны Давут эшитди. <sup>24</sup>Жалуды гөрөнлеринде, эхли ысрайыллар горкуларына гачдылар. <sup>25</sup>Ысрайыллар: «Бу өңе чыкып дураны гөрийэңизми? Ол Ысрайыла гыжалат бермек үчин чыкяр. Шоны өлдүрене патыша уммасыз байлык билен бирликде гызыны-да бержек, машгаласыны болса Ысрайылда салгытдан бошатжак» дийишдилер. <sup>26</sup>Давут янындакылардан: «Бу пилиштлини өлдүрип, Ысрайылы шу айыпдан дындарана нэме эдилжек дийдиниз? Дири Худайың гошунына гыжалат берер ялы, бу сүннетсиз ким болупдыр?» дийип сорады. <sup>27</sup>Адамлар оңа: «Хава, оны өлдүрене шейле эдилжек» дийип, өңки жогабы бердилер. <sup>28</sup>Давудың адамлар билен геплешип дураныны гөрүп, газаба мүнөн иң улы агасы Элияп оңа шейле дийди: «Сениң ашакда нэме ишин бар? Чөлдэки ожагаз гоюнларыңы киме ташлап гайтдың? Гедем хем гара йүрег-э сен. Сөвеше томаша этмэге геленсиң сен». <sup>29</sup>Давут оңа: «Мениң эден задым нэме? Мен инди геплемелем дәлми?» дийди. <sup>30</sup>Ол бейлесине өврүлди-де, ене-де өңки сөзлерини гайталады. Адамлар хем она өңки жогабы бердилер. <sup>31</sup>Давудың айданларыны эшиденлер муны Шавула етирдилер. Шавул оны гетиртди. <sup>32</sup>Давут Шавула: «Шол зерарлы еке адамам

өзүни хорламасын. Гулуң гидип, ол пилиштли билен уршар» дийди. <sup>33</sup>Шавул Давуда: «Бу пилиштлиниң гаршысына сен чыкып билмерсиң, себәби сен энтек яш. Ол болса яшлыгындан бәри уршуп йөрөн адам» дийди. <sup>34</sup>Эмма Давут Шавула шейле дийди: «Мен гулуң өз какамың гоюнларыны бакардым. Ёлбарс я-да айы гелип, сүрүден бир гузыны алайса, <sup>35</sup>мен онуң ызындан етердим-де, оны өлдүрүп, гузыны агзындан алардым. Барды-гелди ол маңа топулайса, сакгалындан тутардым-да, оны уруп өлдүрүрдим. <sup>36</sup>Гулуң ёлбарс-да, айы-да өлдүрүп гөрди. Бу сүннетсиз пилиштли хем шоларың гүнүне дүшер, чүнки ол дири Худайың гошунына гыжалат берди». <sup>37</sup>Давут сөзүни довам эдип: «Мени ёлбарсдыр айының пенжесинден халас эден Реб шу пилиштлиниң элинден хем халас эдер» дийди. Шавул Давуда: «Бар, Реб сана яр болсун!» дийди. <sup>38</sup>Соңра Шавул өз ярагларыны Давуда дакды, башына өз бүрүңч тувулгасыны, эгнине болса теңнели совут гейдирди. <sup>39</sup>Давут ярагларының үстүндөн Шавулуң гылыжыны билине баглады ве йөрежек болды, чүнки ол булары өң дакынып гөрмәнди. Онсоң Давут Шавула: «Мен булар билен йөрәп билемок, чүнки мен өң булары дакынып гөрмәндим» дийди. Шейдип, Давут булары чыкарып ташлады.

### *Давут Жалуды өлдүрйәр*

<sup>40</sup>Соңра Давут элине таягыны алды ве чешмеден бәш саны йылманак даш сайлап, торбасына салды. Сапаныны элине алып, пилишtlә голайлашды. <sup>41</sup>Пилиштли хем өз өңүндәки галканчысы билен биле Давуда голайлап гелйәрди. <sup>42</sup>Давуда гөзи

дүшенде, пилиштли оңа әсгермезлик билен серетди, чүнки Давут яшды, гызылмеңизди хем гөрмегейди. <sup>43</sup>Пилиштли Давуда: «Үстүме таяклы гелерялы, мен нәме итми?» дийди-де, өз худайларының адындан Давуда гаргады. <sup>44</sup>Пилиштли ене Давуда: «Ханы, бир гелсене, этиңи йыртыжы гушлар билен вагшы хайванлара шам эдейин» дийди. <sup>45</sup>Соңра Давут пилишtlә: «Сен мениң үстүме гылычлы, найзалы ве гамалы гелйәрсиң, эмма мен сениң үстүне сениң гыжалат берен Ысрайыл гошунының Худайы Хөкмүрован Реббиң адындан гелйәрин. <sup>46</sup>Шу гүн Реб сени мениң элиме берер ве мен сени уруп, келләңи кесерин. Мен бу гүн пилишtlилериң әхлисиниң ләшини йыртыжы гушлардыр ябаны хайванлара шам эдерин. Шонда тутуш ер йүзи Ысрайылда Худайың бардыгыны билер. <sup>47</sup>Шу әхли халк Реббиң гылычдыр найзалы халас этмейәндигини билер, чүнки сөвеш Реббиңкидир. Ол сизи бизиң элимизе берер». <sup>48</sup>Пилиштли Давуда голайлашанда, Давут ол пилиштли билен урушмак үчин, сөвеш мейданына тарап батлы ылгап гитди. <sup>49</sup>Давут элини торбасына сокуп, ондан бир даш чыкарды-да, оны сапанына салып атып гойберди ве пилиштлиниң маңлайындан урды. Даш пилиштлиниң маңлайыны дешди ве ол йүзинлигине ере язылды. <sup>50</sup>Гылычсыз, сапан хем-де даш билен Давут пилишtlиден үстүн чыкып, оны уруп өлдүрди. <sup>51</sup>Соңра ол ылгап барып, пилиштлиниң үстүне чыкды ве онуң гылыжыны гынындан согруп алды-да, гылыч билен келлесини кесип ташлады. Өз пөлванларының өлдүрилендигини гөрүп, пилишtlилер гачдылар. <sup>52</sup>Ысрайыллар

ве яхудалар гыкылыклап аяга галдылар, олар Гата ве Экронның дервезелерине ченли пилиштликерин ызындан ковдулар. Яраланан пилиштликер Гат<sup>а</sup> ве Экрон галаларына барян Шагарайым ёлунын угрунда серлип ятырды. <sup>53</sup>Пилиштликерин ызындан ковга гиден ысрайыллар доланып гелдилер ве оларын дүшелгесини таладылар. <sup>54</sup>Давут пилиштликерин келлесини алып, Иерусалиме гетирди, онун ярагларыны болса өз чадырын-да гойды.

### *Давут Шавулын хузурында*

<sup>55</sup>Давудын Жалут пилиштликерин билен урушмага баряныны гөрөнде, Шавул өз гошунбашысы Абнерден: «Бу йигит кимин оғлы, Абнер?» дийип сорапды. Абнер: «Патышанын өмри узак болсун, билмедим» дийип жогап берипди. <sup>56</sup>Патыша: «Онун кимин оғлудыгыны аныкла» дийипди.

<sup>57</sup>Давут пилиштликерин өлдүрүп, ызына доланып геленде, Абнер оны Шавулын хузурына алып барды. Жалут пилиштликерин келлеси хем онун элиндеди. <sup>58</sup>Шавул ондан: «Йигит, сен кимин оғлы боларсын?» дийип сорады. Давут: «Сенин бейтуллахамлы хызматкерин Йышайын оғлы мен» дийип жогап берди.

### **18-нжи бап**

<sup>1</sup>Шавул билен Давут геплешип болдулар. Шондан соң Давуды Шавулын оғлы Ёнатанын сулхы алды. Ёнатан оны жанындан хем эзиз гөрди. <sup>2</sup>Шавул шол гүнден бейлэк Давуды өз янына алды ве оңа өйүне гайтмага ругсат бермедди. <sup>3</sup>Ёнатан Давуды жа-

нындан эзиз гөрөнсөң, онун билен эхт эдишди. <sup>4</sup>Ол өз эгниндеки доунуны, ярагларыны, хатда гылыжы, яйыдыр гушагыны-да Давуда берди. <sup>5</sup>Давут Шавул өзүни нирэ иберсе гитди, баран еринде-де иши шовуна болды. Нетижеде, Шавул оны өз гошунбашысы эдип гойды. Мундан эхли халк-да, Шавулын хызматкерлеринде хошал болдулар.

### *Шавул Давуда гөрүплек эдйэр*

<sup>6</sup>Давут Жалут пилиштликерин өлдүрөндө соң, адамлар өйлерин гайддып гелйэркелер, эхли Ысрайыл галаларындан гелен аяллар Шавул патышаны гаршыламага чыкдылар. Олар депрекдир бейлеки саз гуралларыны чалып, шадыян айдымлар айдырдылар, танс эдйэрдилер. <sup>7</sup>Аяллар шатлыкдан яңа:

«Шавул мүнүсини,

Давут он мүнүсини өлдүрди» дийшип, айдым айдырдылар.

<sup>8</sup>Аялларын бу айдым сөзи Шавула якмады, онун жуда гахары гелди. Ол: «Олар Давуда он мүнүсини, мана болса мүнүсини берйэрлер. Она индине патыша болаймак галды» дийди. <sup>9</sup>Шол гүнден бейлэк Шавул Давуды ызарлап башлады.

<sup>10</sup>Эртеси Худай тарапындан иберилең жын-арвах чалтлык билен Шавулын калбына гирди. Ол өз өйүндө арламага башлады. Давут хемшекиси ялы лира чалып отырды. Шавулын элинде найза барды. <sup>11</sup>«Давуды дивара чүйлэйин» диен ниет билен Шавул найзаны оңа тарап зыңды. Эмма Давут ики гезек зыңлан найзанын өңүндө совлуп етишди.

<sup>а</sup> 17:52 *Гат* – кэбир голязмаларда *жүлге*.

<sup>12</sup>Шавул Давутдан горкярды, себәби Реб онуң биленди, Шавулы болса Реб терк эдипди. <sup>13</sup>Шоңа гөрә Шавул Давуды өз янындан айрып, мүңбашы эдип гойды. Давут сөвешде өз гошунына баштутанлык эдйәрди. <sup>14</sup>Давудың хемише иши ровачды, чүнки Реб онуң биленди. <sup>15</sup>Онуң әхли ишлериниң ровач боляндыгыны гөрөнде, Шавул ондан горкарды. <sup>16</sup>Өзлерине эденли баштутан болуп йөрөнсоң, тутуш Ысрайыл хем, Яхуда хем Давуды говы гөрийәрди.

### *Давут Микала өйленйәр*

<sup>17</sup>Шавул Давуда: «Ине, мениң улы гызым Мерап. Мен оны саңа бержек. Диңе мениң батырым болуп, Реббиң үчин мертлерче сөвешсең боляр» дийди. Чүнки Шавул: «Гой, ол мениң элимден дәл-де, пилиштлилеринң элинден өлсүн» дийип пикир эдйәрди. <sup>18</sup>Давут Шавула: «Патышаның гиевси болар ялы, мен ким, мениң машгалам ве Ысрайылдакы ата-бабамың несли ким?» дийди. <sup>19</sup>Эмма Шавулың гызы Мерабың Давуда берилмели пурсады геленде, гыз оңа дәл-де, мехолатлы Адрыеле дурмуша чыкарылды. <sup>20</sup>Шондан соң Давуда Шавулың Микал атлы гызы ашык болды. Бу барада Шавула айданларында, ол хошал болды. <sup>21</sup>Шавул «Мен оны Давуда берерин, шейдибем, оңа дузак гуарарын. Пилиштлилер ондан өч алар» дийип ойланды. Шонун үчин икинжи гезек Шавул Давуда: «Мениң гиевим болмага инди сен икинжи гезек мүмкинчилик алдың» дийди. <sup>22</sup>«Патыша сенден хошал, әхли хызматкәрлери хем сени говы гөрийәр. Патыша гиев болмак пурсадың гелди» диен хабары асырынлык билен Давуда етирмеклиги

Шавул өз хызматкәрлерине буюрды. <sup>23</sup>Шейлеликде, Шавулың хызматкәрлери патышаның сөзлерини Давуда етирдилер. Давут олар: «Мениң ялы ёксул хем арзысыз адам үчин патыша гиев болмаклык еңил ишдир өйдйәңизми?» дийди. <sup>24</sup>Давудың сөзлерини хызматкәрлер Шавула етирдилер. <sup>25</sup>Соңра Шавул олар: «Онда сиз Давуда: „Йүз саны пилиштлини сүннетләп, пүрчүклерини гетирип, душманларындан арыны алып берсең, патыша сенден хич хили галың исләнок“ дийип айдың» дийди. (Шейдип, Шавул пилиштлилеринң эли билен Давутдан дынмагы йүрегине дүвүпди.) <sup>26</sup>Шавулың адамлары онуң сөзлерини Давуда етиренлеринде, ол патыша гиев болжакдыгына бегенди. Хениз белленен гүн гелип етмәнкә, <sup>27</sup>Давут өз адамлары билен гидип, ики йүз саны пилиштлини өлдүрди. Патыша гиев болмак үчин, ол оларың пүрчүклерини башбүтин гетирип, оңа берди. Шондан соң гызы Микалы Шавул Давуда дурмуша чыкарды. <sup>28</sup>Эмма Реббиң Давут билен биледигине ве өз гызы Микалың-да оңа ашык боландыгына Шавул айдың гөз етирди. <sup>29</sup>Шоңа гөрә онуң Давутдан горкусы хас артды ве ол Давуда өмүрбакы душман болды. <sup>30</sup>Пилиштли гошунбашылар сөвеше чыкярдылар. Хер сөвешде-де Шавулың бейлеки гошунбашыларына гаранда, Давут хас улы еңишлер газанярды. Шунлукда, Давудың абраһы хас артды.

### **19-нжы бап**

#### *Шавул Давудың кастына чыкяр*

<sup>1</sup>Шавул өз оглы Ёнатана хем-де өз адамларына Давуды өлдүрмеги

табшырды. Эмма Ённатан Давуды жуда говы гөйрәди. <sup>2</sup>Ол Давуда: «Какам сени өлдүрмеги йүрегине дүвди. Эртир дандан хүшгәр бол; бир аматлы ер тап-да гизлен. <sup>3</sup>Менем сениң мейданда гизленен ерине барарын ве какамың янында дуруп, онуң билен сен хак-да геплешерин. Эгер бир зат аңайсам, саңа хабар берерин» дийди. <sup>4</sup>Ённатан какасы Шавулың янында Давуды тарыплап, шейле дийди: «Сен өз гулуң Давуда яманлык этме, чүнки сен ондан хич бир яманлык гөрмедин; гайтам, сен ондан хайыр гөрдүң. <sup>5</sup>Ол жаныны ховп астына салып, Жалут пилиштли билен сөвешди. Шонда Реб тутуш Ысрайыла бейик еңиш гетирди. Сен бу ишлери гөрүп хошал болдун. Шу затлардан соң нәдип сен Давуда яманлык этжек? Ол бигүнә ахырын. Оны өлдүрмәге эсас ёк». <sup>6</sup>Шавул Ённатаның сөзүнә ынанды ве оңа: «Онуң жанына каст этмежекдигиме Ребден ант ичйәрин» дийди. <sup>7</sup>Ённатан Давуды чагырып, бу гүррүңлери оңа етирди. Соңра ол Давуды Шавулың янына алып барды. Шунлукда, Давут ене өңкүси ялы Шавула гуллу-га дурды.

<sup>8</sup>Ене сөвешлер башланды. Давут гидип, пилиштлилер билен сөвешди ве олары улы еңлише сезевар этди; пилиштлилер гачмага межбур болдулар. <sup>9</sup>Бир гүн Шавул эли найзалы өз өйүнде отырды, Давудам оңа саз чалып берйәрди. Бирден Реб тарапындан иберилен жын-арвах Шавулың үстүнә инди. <sup>10</sup>Шавул элиндәки найзасы билен Давуды дивара чүйлемеге йүрегине дүвди. Эмма Давут найзаның өңүнден совлуп етишди; найза барып, дивара чүмди. Давут шол гиже ене-де гачып башыны гутарды.

<sup>11</sup>Шавул Давуды эртир дан билен өлдүрмек үчин, онун өйүни гаравуллаң дийип, өз адамларыны иберди. Аялы Микал Давуда: «Эгер-де шу гиже башыңы гутармасаң, эртир сени өлдүрерлер» дийди. <sup>12</sup>Соңра Микал Давуды пенжиреден чыкарып гачырып гойберди. Ол гачып гизленди. <sup>13</sup>Микал бир буты алып, дүшекде ятырды; онуң башына түйли гечи дерисини гейдирип, үстүнәде япынжа атды. <sup>14</sup>Давуды тутмак үчин, Шавулың иберен адамларына Микал: «Ол сыркавлап ятыр» дийди. <sup>15</sup>Онсоң Шавул: «Давуды өз гөзүңиз билен гөрүп, оны дүшеги билен биле алып гелиң, мен оны өлдүржек» дийип, өз адамларыны иберди. <sup>16</sup>Шавулың адамлары дүшекде башына түйли гечи дериси гейдирилен буты гөрендиклерини оңа хабар бердилер. <sup>17</sup>Шондан соң Шавул Микалы чагырып, оңа: «Нәме үчин мени алдап, мениң душманымы гачырып гойберип, оңа гизленмәге мүмкинчилик бердиң?» дийди. Микал оңа: «„Гойбермесең өлдүрерин“ дийди» дийип жогап берди.

<sup>18</sup>Гачып башыны гутаран Давут Рамада яшаян Шамувелиң янына гелип, Шавулың өзүнә эденлериниң барыны оңа гүррүң берди. Соңра Шамувел билен биле Наёт галасына гидип, шол ерде галды. <sup>19</sup>Давудың Рамадакы Наёт галасындадыгыны Шавула хабар бердилер. <sup>20</sup>Шавул Давуды тутуп гетирмек үчин, өз адамларыны иберди. Олар Шамувелиң ёлбашчылыгында жошуп, пыгамберлик эдип йөрен пыгамберлериң топарыны гөрдүлер. Шонда Шавулың адамларының-да үстүнә Худайың Рухы инди. Шунлукда, олар хем жошуп, пыгамберлик

этмәге башладылар. <sup>21</sup>Шавул муны эшидип, башга адамлары иберди, йөне олар хем жошуп, пыгамберлик эдйәнлере гошулдылар. Шавулың үчүнжи гезекки иберен адамлары-да өңкүлери ялы болдулар. <sup>22</sup>Ахыр-соңы Рама Шавулың өзи гитди. Ол Секудакы уллакан ховданың янына барып: «Шамувел билен Давут ниреде?» дийип, шол ердәкилерден сорады. Оларың бири: «Олар Раманың Наёт галасында» дийип жогап берди. <sup>23</sup>Шавул Раманың Наёт галасына тарап барярка, онуң хем үстүне Худайың Рухы инди. Ол тә Наёта барянча ёлбойы жошуп, пыгамберлик эдип гитди. <sup>24</sup>Ол хатда эшиклерини чыкарып, Шамувелиң өчүнде пыгамбер ялы жошды ве тутуш бир гижегүндизләп ялаңач сүйнүп ятды. («Шавул хем пыгамберлериң арасындамы?» дийлени шондан галандыр.)

## 20-нжи бап

### *Ёнатан Давуда көмек эдйәр*

<sup>1</sup>Давут Рамадакы Наёт галасындан гачып гайтды ве Ёнатаның янына гелип, оңа: «Мен нәме этдим? Мениң языгым нәме? Кастыма чыкар ялы, мен сениң какаңа нәме яманлык этдим?» дийди. <sup>2</sup>Ёнатан оңа: «Айдяның нәме?! Сен өлмерсиң. Важып болсун, болмасын, пархы ёк, какам менден яшырын хич зат этмейәр. Онсоң муны нәме үчин яшырсын. Ёк, бейле зат болуп билмез» дийди. <sup>3</sup>Давут хем ант ичип, шейле дийди: «Мени сулхуң аляндыгыны какаң гаты говы билйәр; какаң „Муны Ёнатана эшитдирмели дәл, эгер эшидәйсе, ол гынанар“ дийип пикир эдйәр. Йөне Ребден хем сенден ант ичйәрин, инди мен ажалың

өң янында дурун». <sup>4</sup>Ёнатан Давуда: «Сениң үчин ислән задыңы эдерин» дийди. <sup>5</sup>Давут Ёнатана шейле дийди: «Эртир Тәзе Ай байрамыдыр. Мен патыша билен биле нахар эдинмелидирин. Йөне сен маңа гитмәге ве үчүнжи гүн агшама ченли мейданда гизленмәге ругсат бер. <sup>6</sup>Эгер какаң мениң ёкдугымы биләйсе, онда оңа: „Давут өз галасы Бейтуллахама гитмек үчин ругсат сорап, маңа көп ялбарды. Чүнки олар тутуш уруг болуп гурбанлык берйән экенлер“ диерсиң. <sup>7</sup>Эгер ол „Боляр“ дийәйсе-хә, гулуңа не ягшы, эмма гахарланайса, онда онуң ниетини ямана дүвенлигидир. <sup>8</sup>Өз гулуңа вепалы бол, чүнки биз мукаддес эхт эдишдик. Эгер мен языклы болсам, онда мени өзүң өлдүрәй, какаңың янына элтип нәме этжек?» <sup>9</sup>Ёнатан оңа: «Айдяның нәме?! Какамың саңа яманлык этжегини билерин-де, хей, онам саңа айтмарымы?!» дийди. <sup>10</sup>Соңра Давут: «Эгер какаң газаба мүнәйсе, ким оны маңа хабар берер?» дийип, Ёнатандан сорады. <sup>11</sup>Ёнатан Давуда: «Йөр, мейдана чыкалы» дийди. Шейдип, ол икиси мейдана чыкдылар. <sup>12</sup>Ёнатан Давуда: «Ысрайыл Худайы Реб шаят болсун! Мен эртир я-да биригүн шу вагтлара ченли какамың ниетини билжек боларын. Эгер сен бабатда онуң ниети дүзүв болса, мен саңа хабар етирерин. <sup>13</sup>Эмма ол яманлык этмеги йүрегине дүвәйсе, менем оны саңа етирмесем, сени саг-саламат ёла салмасам, онда, гой, Реб маңа-да шоны, хатда ондан-да бетерини гөркезсин. Реб какама яр болшы ялы, саңа-да яр болсун. <sup>14-15</sup>Дирикәм Реб кимин маңа вепалы бол. Өленимден соң болса, хатда Реб сениң эхли душманларыңы ер йүзүнден

ёк этсе-де, мениң неслиме хемише вепалы бол». <sup>16</sup>Шунлукда, «Давудың душманларының жезасыны, гой, Реббин Өзи берсин» дийип, Ёнатан Давудың ковумы билен ахт эдишди. <sup>17</sup>Ёнатан Давуда өзүне болан сөйгүси үчин ене ант ичиртди, себәби ол Давуды жанындан хем эзиз гөрйәрди. <sup>18</sup>Соңра Ёнатан Давуда: «Эртир Тәзе Ай байрамы. Сениң ёкдугың орнуның бошдугынданам белли болар. <sup>19</sup>Биригүн узак йөрәп, гит-де, өңки сапаркы гизленен еринде гизлен ве дашың янында маңа гараш. <sup>20</sup>Нышана атан ялы эдип, мен шол даша тарап үч саны пейкам атарын. <sup>21</sup>Соңра мен: „Бар, оклары тап-да гетир“ дийип, бир етгинжеги иберерин. Эгер мен оңа: „Оklar, ханха, бу тарапыңда, олары топлап гетир“ дийәйсем, онда гелерсин. Ребден ант ичйәрин, бу сениң үчин ховп-хатар ёк дийилдигидир. <sup>22</sup>Эмма мен етгинжеге: „Оklar, ханха, аңыракда“ дийәйсем, онда гачгын, чүнки бу Реб сени ёла саяр дийилдигидир. <sup>23</sup>Бизиң бири-биримиз билен эдишен әхтимизе, гой, Реб әбедилик шаят болсун» дийди.

<sup>24</sup>Шейдип, Давут мейданда гизленди. Тәзе Ай байрамчылыгы башлананда, патыша гелип, сачак башына гечди. <sup>25</sup>Ол адатдакысы ялы дивара голай ерде орнашды. Ёнатан онуң гаршысында отурды<sup>а</sup>, Абнер болса Шавулың гапдалында отурды, Давудың орны бош дурды. <sup>26</sup>Ол гүн Шавул сесини чыкармады, чүнки ол: «Оңа бир зат боландыр. Ол харамдыр, хава, хакыкатдан-да, ол тәмиз дәлдир» дийип ойланды. <sup>27</sup>Эмма Тәзе Ай байрамының эртеси гүни хем Давудың

орны бошды. Шавул оглы Ёнатана: «Йышайың оглы нәме байрамчылык-да дүйнем, бу гүнем гөрүнмеди?» дийди. <sup>28-29</sup>Ёнатан Шавула шейле жогап берди: «Давут: „Маңа ругсат берсене. Галада бизиңкилер уруг болуп гурбанлык бержеклер; агам маңа гелсин дийипдир. Эгер мени сылаян болсаң, онда ругсат бер, гидип, агаларымы гөрейин“ дийип, Бейтуллахама гитмек үчин өзеленип ялбарды. Шонуң үчин хем ол патышаның нахарына гелип билмеді». <sup>30</sup>Муны эшиден Шавул Ёнатаны газап билен далады: «Вах, хыянаткәр хем азгын аялың догмасы! Өзүң хем-де ялаңач әжең бихая болмадык болсаңыз, сен Йышайың оглуны дост тутунармыдың? Кәшгә, мен оны билмейән болсам! <sup>31</sup>Йышайың оглы ер йүзүнде дири гезип йөрсе, өзүне-де, патышалыгыңа-да рахатлык болмаз. Хәзириң өзүнде адам ибер-де, оны мениң яныма гетирт, онуң башы өлүмли». <sup>32</sup>Соңра Ёнатан какасы Шавула: «Ол нәме үчин өлмели? Ол нәме этди?» дийди. <sup>33</sup>Шол вагт Ёнатаны өлдүрмеги йүрегине дүвүп, Шавул найзасыны она тарап зыңды. Ёнатан өз какасының Давудың жанының кастына ымыклы чыкандыгына шонда дүшүнип галды. <sup>34</sup>Ёнатан газап билен сачагың башындан турды ве какасының Давуды писинт этмейәндигине гаты гынанып, айың икинжи гүни хич зат иймеди. <sup>35</sup>Янына бир огланжык алып, Давут билен душумак үчин ол даң билен мейдана тарап гитди. <sup>36</sup>Ёнатан огланжыга: «Бар, ылга, шу оқы тапып гетир» дийди. Огланжык ылгап гитди. Ёнатан онуң ұсташыры йяыны

<sup>а</sup> 20:25 *Отурды* – кәбир голязмаларда *дурды*.



атып гойберди. <sup>37</sup>Огланжык Ёнатаның атан окунуң дүшөн ерине етенде: «Ок аңыракда дәлми нәме? <sup>38</sup>Бол басымрак, эгленме» дийип, Ёнатан огланжыгың ызындан гыгырды. Ол огланжык оклары чөплешдирип, өз хожайынына гетирип берди. <sup>39</sup>Огланжыгың хич затдан хабары ёкды. Муну диңе Ёнатан билен Давут билиёрди. <sup>40</sup>Ёнатан ярагларыны огланжыга берип: «Ал, шулары гала әкит» дийди. <sup>41</sup>Огланжык гиден бадына Давут гүнорта тарапдан пейда болды. Ол йүзүни ере берип, үч гезек тагзым этди. Соңра Ёнатан икиси огшашып аглашдылар. Давут хас көп аглады. <sup>42</sup>Соңра Ёнатан Давуда: «„Өзүмизе хем-де неслимизе Реб әбедилик шаят болсун“ дийип, икимиз хем Ребден әхт эдишдик ахырын. Бар, инди сен аркайын гидибер» дийди. <sup>43</sup>Шондан соң Давут өз ёлуна гитди, Ёнатан болса гала доланды.

## 21-нжи бап

### *Давут Шавулдан гачяр*

<sup>1</sup>Давут Ахымелек руханының янына Ноп галасына гелди. Ахымелек горкудан яңа сандыр-сандыр эдип, Давуды гаршыламага чыкды. Ол Давуда: «Нәме үчин еке өзүң гелдиң? Нәме үчин яныңда хич ким ёк?» дийип сорады. <sup>2</sup>Давут Ахымелеге: «Патыша маңа бир юмуш табшырды. Ол: „Сенден иберен бу юмшум хакда хич ким хич зат билмели дәлдир“ дийди. Шоңа гөрә, өз йигитлерим билен хем душущар ялы ер беллешдик. <sup>3</sup>Хәзир яныңда нәмәң бар? Маңа бәш саны чөрәк я-да яныңда башга нәмәң бар болса бер» дийди. <sup>4</sup>Руханы оңа: «Менде адаты чөрәк ёк. Менде диңе

Реббе хөдүр эдилен чөрәк бар. Эгер яныңдакы йигитлер голайда аяла янашмадык болсалар, сиз оны ийип билерсиңиз» дийди. <sup>5</sup>Давут рухана шейле жогап берди: «Хава, мениң, адатча, сапара гайданымда эдишим ялы, биз аял билен ятмадык. Янымдакы йигитлер йөнекей сапара чыканларында-да инлерини пәк саклаярлар. Онсоң, оларың өз инлерини бу гезек нәхили пәк саклажакдыкларыны билибер!» <sup>6</sup>Шундан соң руханы Реббе хөдүр эдилен чөрәклерден башга чөрәк ёкдугы үчин она мукаддес чөрәклери берди. Бу чөрәклер шол гүн гызгын чөрәклер билен чалшырылыпды.

<sup>7</sup>Шавулың чопанларының башлыгы эдомлы Дөвег хем бу гүн шол ердеди. Ол Реббин хузурында дини дессурлары бержай эдйәрди. <sup>8</sup>Давут Ахымелеге: «Яныңда найза я гылыч ёкмы? Патышаның табшырыгы жуда гыссаглы болансоң, яныма не гылыжымы алып етишдим, не-де башга ярагымы» дийди. <sup>9</sup>Ахымелек оңа: «Эла жүлгесинде сениң элинден өлен Жалут пилиштлиниң гылыжы шу ерде, эфодың еңсесинде мата долангы ятыр. Эгер ислесең, шоны алай. Бу ерде шондан башга яраг ёк» дийди. Давут оңа: «Ондан говы яраг болмаз, шоны берәй» дийди.

<sup>10</sup>Давут Шавулдан гачып, шол гүн Гатың ханы Акышың янына гитди. <sup>11</sup>Акыш ханың адамлары оңа: «Бу Ысрайылың патышасы Давут дәлми? „Шавул мүнүсини өлдүрди, Давут болса он мүнүсини“ дийшип, ол хакда аяллар айдым айдып, тансам эдипдилер-ә» дийдилер. <sup>12</sup>Бу сөзлер Давуды улы иңкисе гойды ве ол Гат ханы Акышдан жуда

горкды. <sup>13</sup>Шейлеликде, Давут оларын янында өз болшуну үйтгетди. Оларың янында ол өзүни дәлилиге салды, дервезениң гапыларыны дырначаклап, оларың йүзүни персала этди; сакгалына эрнинин сувуны акдыран болды. <sup>14</sup>Акыш хан адамларына: «Оңа бир серетсеңизлэң, ол дәли ахырын. Нэме үчин оны мениң яныма гетирдиңиз? <sup>15</sup>Нэме өзүмде дәли кемтерлик эйдэн-дир өйдэйңизми? Я онуң дәлилигине томаша этсин дийип гетирдиңизми? Хей, шейле адамам бир мениң ховлыма гирмелими?» дийди.

## 22-нжи бап

<sup>1</sup>Давут ол ерден Адуллам говагына гачды. Давудың агалары хем онуң атасының тутуш машгаласы муны эшидип, онуң янына гелдилер. <sup>2</sup>Эзил-йәнлер, берги-боржа батанлар хем нэразыларың эхлиси онуң янына йыгнанышдылар. Шейдип, Давут янына йыгнан дөрт йүзе голай адама баштутан болды. <sup>3</sup>Давут ол ерден Мовапдакы Миспэ гитди. Ол Мовап патышасына: «Худайың мени нэме этжеги белли болянча, какам билен эжеми өз яныңызда саклап билмезмисиңиз?» дийди. <sup>4</sup>Шейдип, Давут какасы билен эжесини Мовап патышасының янына гетирди. Давудың говакда болан дөврүнде олар онуң янында болдулар. <sup>5</sup>Гат пыгамбер Давуда: «Говагы ташла, Яхуда юрдуна гит» дийди. Шоңа гөрэ Давут ол ерден чыкып, Херет токайына гитди.

### *Шавул Ноп галасының руханыларыны өлдүрйэр*

<sup>6</sup>Давудың ве онуң янындакыларың тапыландыгыны Шавул эшитди. Ол Гибгадакы бир депеде,

йылгының ашагында отырды; элинде найзасы барды, нөкерлериниң эхлиси онуң дашыны алып дурдулар. <sup>7</sup>Шавул янындакы нөкерлерине шейле дийди: «Эй, беняминлер – тиредешлерим, инди гулак асың. Йышайың оглы сизиң хер бириңизе мейданлар, үзүмчиликлер берермикэ, ол сизи мұңбашылар хем йүзбашылар эдермикэ? <sup>8</sup>Шонуң үчин мениң гаршыма дилдүвшүк гурадыңызмы? Оглумың Йышайың оглы билен үлпет боландыгыны маңа хабар берениңиз болмады. Бу гүнки гүн, гөршүңиз ялы, оглум өз нөкерими мениң гаршыма дузак гурмага итекленде, бириңизиде маңа небсиңиз агырмады, ол какда маңа дил ярмадыңыз». <sup>9</sup>Шол вагты Шавулың нөкерлериниң гапдалында дуран эдомлы Дөвөг: «Йышайың огулуның Ноп галасындакы Ахытубың оглы Ахымелегиң янына геленини гөрдүм. <sup>10</sup>Ол Давут үчин Реббе йүз тутуп, онуң сапары барада сорады ве оңа азык хем-де Жалут пилиштлиниң гылыжыны берди» дийди. <sup>11</sup>Шавул Ахытубың оглы Ахымелек руханыны, онуң тутуш машгаласыны – Ноп галасындакы эхли руханылары гетирмек үчин адам иберди. Оларың эхлиси патышаның янына гелдилер. <sup>12</sup>Шавул Ахымелеге: «Инди маңа гулак ас, эй, Ахытубың оглы» дийди. Ол: «Гулак асырын, хөкүмдарым» дийди. <sup>13</sup>Шавул оңа шейле дийди: «Нэме үчин Йышайың оглы икиңиз мениң гаршыма дилдүвшүк гурадыңыз? Нэме үчин сен оңа чөрөкдир гылыч бердиң ве онуң үчин Худая йүз тутуп, онуң сапары барада сорадың? Гөршүң ялы, шейдип, ол мениң гаршыма дузак гурды». <sup>14</sup>Ахымелек Шавула шейле жогап берди: «Давут сениң

нөкөрлериңиң иң вепалысы ахырын. Ол сениң гиевиң, баш жанпенаң хемде сениң көшгүңде иң хорматлы адамдыр. <sup>15</sup>Худая йүз тутуп, Давут барада бу мениң илкинжи гезек сорайшыммы нәме? Ёк, мениң өзүми-де, мениң атамың машгаласындан кимдир башга бирини-де, гой, патышакым гүнәкәрлемесин. Сениң гулуңың бу ишден дүйбүнден хабары ёкдур». <sup>16</sup>Патыша: «Ахымелек, сениң өзүңиң-де, атаңың машгаласының-да өлжегине шек ёкдур» дийди. <sup>17</sup>Патыша янында дуран жанпенасына: «Бол, Реббиң руханыларыны өлдүр, себәби оларам Давуды голдаярлар. Олар онуң гачып йөренини билибем, маңа хабар бермәндирлер» дийди. Йөне патышаның нөкөрлери Реббиң руханыларына эл гөтермедилер. <sup>18</sup>Соңра патыша руханылары өлдүрмеги Дөвеге буюрды. Эдомдан болан Дөвег руханылары гырды. Шол гүн ол непис зыгыр матадан тикилен эфот гейнен сегсен бәш руханыны өлдүрди. <sup>19</sup>Шавул руханыларың галасы болан Ноп галасыны гылычдан гечирди, ол эркекдир аяллары, чага-чугалары, мал-гаралары, эшеклери, доварлары – хеммесини гылычдан гечирди.

<sup>20</sup>Йөне Ахытубың агтыкларының бири, Ахымелегиң огулларының бири болан Абятар гачып, башыны гутарды ве Давудың ызындан гитди. <sup>21</sup>Абятар Шавулың Реббиң руханыларыны гыргына берендигини Давуда хабар берди. <sup>22</sup>Давут Абятара шейле дийди: «Ол ерде эдомлы Дөвеги гөрүп, мен онуң Шавула хабар бержекдигини шол гүн анык билдим. Сениң атаңың тутуш машгаласының өлүми үчин мен гүнәкәр. <sup>23</sup>Мениң янымда гал, өзүңем горкма, чүнки мениң

кастыма чыканың, сениң хем кастыңа чыкдыгыдыр, эмма сен мениң пенамдасың».

## 23-нжи бап

### *Давут Кегила галасыны халас эдйәр*

<sup>1</sup>«Пилиштлилер Кегила хужүм эдип, харманлары талап йөрлер» дийип, Давуда хабар бердилер. <sup>2</sup>Давут Ребден: «Гидип, пилиштлилер билен сөвешейинми?» дийип сорады. Реб Давуда: «Бар, пилиштлилер билен сөвеше гир-де, Кегиланы халас эт» дийип жогап берди. <sup>3</sup>Йөне адамлары Давуда: «Биз бу ерде – Яхудада горкушып йөркәк, Кегила – пилиштли гошуның үстүне нәхили баралы?» дийдилер. <sup>4</sup>Давут ене Реббе йүз тутды. Реб оңа: «Хава, Кегила гит, пилиштлилери сениң элиңе бержек» дийди. <sup>5</sup>Шейлеликде, Давут билен онуң адамлары Кегила гидип, пилиштлилер билен сөвешдилер, оларың малларыны сүрүп әкитдилер, олары агыр хеләкчилиге сезевар этдилер. Ине, шейдип, Давут Кегиланың илатыны халас этди.

<sup>6</sup>Ахымелегиң оглы Абятар гачып, Давудың янына геленде, онуң элинде эфот барды.

<sup>7</sup>Давудың Кегила гелендигини Шавула хабар бердилер. Шавул: «Оны Худай мениң элиме берди, чүнки ол мениң дервезели, килтли галама гирип, өз-өзүни тора салыпдыр» дийди. <sup>8</sup>Кегила гидип, Давуды габава салмак үчин, Шавул тутуш халкы урша чагырды. <sup>9</sup>Шавулың ниетиниң ямандыгыны биленде, Давут руханы Абятара: «Эфоды гетир, Худайың ислегини билели» дийди. <sup>10</sup>Давут:

«Эй, Ысрайыл Худайы Реб! Шавулың мен гулуң себәпли Кегиланы ёк этмек үчин гелиэндигини эшитдим. <sup>11</sup>Инди шейдип, Өз гулуң эшидиши ялы, Шавул гелерми? Эй, Ысрайыл Худайы Реб, гулуңа айдай!» дийди. Реб: «Ол гелер» дийди. <sup>12</sup>Соңра Давут: «Кегиланың халкы мени ве адамларымы Шавулың элине берерми?» дийди. Реб: «Берер» дийди. <sup>13</sup>Давут алты йүзе голай адамы билен биле Кегиладан чыкды. Олар барып билен ерлерине ченли сакланман йөрөдилер. Давудың Кегиладан гачандыгыны эшиденде, Шавул ол ере гитмек ниетинден эл чекди.

### *Давут чөлде гизленйәр*

<sup>14</sup>Давут чөлдәки говакларда, Зип чөлүндәки даглыкда яшады. Шавул оны хер гүн агтарды, йөне Реб Давуды онуң элине бермеди. <sup>15</sup>Шавулың өз кастына чыкандыгыны Давут Хорешдәки Зип чөлүндекә эшитди. <sup>16</sup>Шавулың оглы Ёнатан Давудың ызындан Хореше гелди. Ол Давуды Худайың адындан рухландырды. <sup>17</sup>Ёнатан оңа: «Сен какамың элине дүшерин өйдүп горкма. Сен тутуш Ысрайыла патыша болмалысың, мен сениң везириң болмалыдырын. Муны какамам билйәр» дийди. <sup>18</sup>Соңра ол икиси Реббиң өңүндә эхт эдишдилер. Давут Хорешде галды, Ёнатан болса өйүне гитди.

<sup>19</sup>Соңра бирнәче зиплилер Гибга гидип, Шавула: «Давут бизиң арамызда – Хорешиң говакларында, Ешимоның гүнортасындакы Хакыла дагында гизленип гезип йөр. <sup>20</sup>Эй, патыша, ислән вагтың гел! Оны тутуп, сениң элиңе бермек бизиң билен» дийдилер. <sup>21</sup>Шавул оларашейле

дийди: «Дердими пайлашаныңыз үчин Реб сизи ялкасын! <sup>22</sup>Гидиңде, ене бир гезек ниредедигине анык гөз етириң; оны кимиң гөрөндигини ыкжам аныклаң. Айдышларына гөрә ол жуда мекир болмалы. <sup>23</sup>Онуң гизленип биләйжек ерлериниң әхлисини гөзден гечириң ве аныгына етиңде, маңа белли хабар гетириң. Шондан соң мен сизиң билен биле гидерин. Эгер ол юрдуң бир еринде бар болса, мен оны тутуш Яхудадан тапарын». <sup>24</sup>Шейлелик билен Шавулдан өң олар Зипе гитдилер.

Давут адамлары билен Магон чөлүндә, Ешимоның гүнортасындакы Араба дүзлүгиндеди. <sup>25</sup>Шавул билен онуң адамларының өз гөзлегине чыкандыкларыны эшиден Давут Магон чөлүндәки гая гелип, шол ерде орнашды. Муны эшидип, Шавул Магон чөлүне Давудың ызындан гитди. <sup>26</sup>Шавул дагың бир тарапындан, Давут болса адамлары билен дагың бейлеки тарапындан барярды. Шавул билен онуң адамларының Давуды ве онуң адамларыны габава салмакларына аз вагт галыпды, Давут гачмага ховлугярды. <sup>27</sup>Шол вагт бир чапар гелип: «Ховлук, юрда пилиштлилер чозды» дийип, Шавула хабар берди. <sup>28</sup>Шавул Давудың ызындан ковмагыны бес эдип, пилиштлилер билен сөвешмәге гитди. Шоңа гөрә бу ер «Гачыш гаясы» дийип атландырылды.

### **24-нжи бап**

#### *Давут Шавула рехимдарлык эдйәр*

<sup>1</sup>Давут ол ерден гидип, Эйнгеди топрагындакы говакларда месген тутды. <sup>2</sup>Шавул пилиштлилери ковмакдан гайдып геленде, «Давут Эйнгеди

чөлүндө» дийип, оңа хабар бердилер. <sup>3</sup>Шавул тутуш Ысрайылың сайлама адамларындан үч мүңүсини янына алып, Давуды хем онуң адамларыны идөп, Даггечи гаясына тарап ёла дүшди. <sup>4</sup>Ол ёлуң якасындакы довар агылларына гелди. Шол ерде бир говак барды. Шавул аяк ёлы үчин шол говагың ичине гирди. Шол вагт Давут адамлары билен биле говагың төрүндө отырды. <sup>5</sup>Адамлары Давуда йүзленип: «Реббиң саңа „Душманыңы элиңе берерин, сен оңа ислән задыңы эдерсиң“ диен гүни, ине, шу гүндүр» дийдилер. Давут ассырынлык билен барып, Шавулың донуң сыныны кесди. <sup>6</sup>Муңа Давудың йүреги гопан ялы болуп гитди. <sup>7</sup>Ол адамларына шейле дийди: «Женабыма, Реббиң сайлан адамына бейле зат этмекден, оңа гаршы эл гөтермекден Реббиң Өзи сакласын, чүнки ол Реббиң сечип-сайланыдыр». <sup>8</sup>Шейдип, Давут өз адамларына кәеди ве олара Шавулың гаршысына урушмага ругсат бермеди. Шавул болса говакдан чыкып, өз ёлуна гитди. <sup>9</sup>Соңра Давут хем говакдан чыкды-да: «Эй, женабым, патышахым!» дийип, Шавулың ызындан гыгырды. Шавул ызына гаранда, Давут йүзүни ере берип, оңа тагзым этди. <sup>10</sup>Соңра ол Шавула: «„Давут саңа яманлык этмек ислейэр“ дийёнлериң сөзүне нәме үчин ынанярсың? <sup>11</sup>Шу гүң говагың ичинде Реббиң өзүни мениң элиме берендигини өз гөзлериң билен гөрдүң. Сени өлдүрмеги талап эденлериңде-де, мен саңа рехим этдим. Мен олара: „Өз женабыма эл галдырмарын, чүнки ол Реббиң Өз сечип-сайланыдыр“ дийдим. <sup>12</sup>Эй, атам, донундан кесилен элимдәки

шу кесиндини гөрийәңми, ине, серет. Донуң сынындан кесип алдым, йөне сени өлдүрмедим. Саңа яманлык этмек я-да хайынлык этмек ниети миң ёкдугы шундан хем белли ахырын. Мени өлдүрмек үчин аңтап йөрөнем болсаң, мен сениң өңүндө гүнә газанмадым. <sup>13-14</sup>Икимизе, гой, Реб казылык этсин. Мениң арымы сенден, гой, Реб алсын. Көнелериң „Яманлык ямандан чыкар“ дийишлери ялы, мен саңа гаршы эл гөтермерин. <sup>15</sup>Ысрайыл патышасы кимиң гаршысына чыкды? Сен кими ызарлап йөрсүң? Хайсыдыр бир итиң маслыгынымы я бир бүрәними? <sup>16</sup>Гой, бизе Реб казылык этсин ве хөкүм чыкарсын. Гой, муңа Онуң Өзи серетсин, мени гора сын ве мени сениң элиңден халас этсин». <sup>17</sup>Давут сөзүни гутаранда, Шавул: «Давут, оглум, бу асыл сенми диң?» дийип, мөңнүрип аглады. <sup>18</sup>Ол Давуда шейле дийди: «Сен менден адалатлы экениң. Яманлыгыма ягшылык билен жогап бердиң. <sup>19</sup>Шу гүң сен өзүниң маңа гарайшыңың говудыгыны гөркездиң. Реб мени сениң элиңе берсе-де, сен мени өлдүрмән сиң. <sup>20</sup>Хей, душманыны эле салан амам бир оны аман гоярмы?! Сениң маңа шу гүңки эдениңи Реб ягшылык билен гайтарар. <sup>21</sup>Сениң хөкман патыша болмалыдыгыңы, Ысрайыл патышалыгының сениң элиңде беркарар болжакдыгыны мен хәзир билдим. <sup>22</sup>Мен өленимден соң несиллерими ёк этмежекдигиңе, адымы атамың неслинден айырмажакдыгыңа Ребден ант ич». <sup>23</sup>Шавулың дийши ялы, Давут онуң өңүндө ант ичди. Шондан соң Шавул өйүне гитди, Давут болса адамлары билен биле говага тарап гайтды.

## 25-нжи бап

*Давут ве Абыгайыл*

<sup>1</sup>Шамувел арадан чыкды; бүтин Ысрайыл йыгнанып, онун ясыны тутды. Оны Рамадакы өз мүлкүндө жайладылар. Шондан соң Давут Паран чөлүнө гитди.

<sup>2</sup>Магонда бир адам барды. Онун мүлки Кармелдеди. Ол адам жуда байды; онун үч мүң гойны, мүң гечиси барды. Ол Кармелде гоюнларыны гыркдырды. <sup>3</sup>Онун ады Набал, аялының ады Абыгайылды. Аялы акыллы хем гөрмегейди, йөне онун өзи дейюс хем хырсыз адамды. Ол Калеп неслинденди. <sup>4</sup>Набалың өз гоюнларыны гыркдырдыгыны Давут чөлде эшитди. <sup>5</sup>Шонда Давут он йигидини шейле табышырк билен онун янына иберди: «Кармеле гидиң. Набалың янына барың-да, оңа менден салам айдың <sup>6</sup>ве шейле дийиң: „Өзүңиң, машгалаңың ве эхлиңизиң башыңыз абат болсун! <sup>7</sup>Мен сениң гыркымдадыгыңы эшитдим. Сениң чопанларың бизиң янымызда болдулар, биз олары ынжытмадык. Кармелде болан дөвүрлеринде оларың хич зады йитмеди. <sup>8</sup>Өз йигитлеринден сарасаң айдарлар. Инди сенем мениң йигитлерим билен мылакатлы бол, чүнки биз яныңа сэхетли гүни гелдик. Өз гулларыңа хем оглуң Давуда нәмөң бар болса бермегиңи товакга эдйэрин“».

<sup>9</sup>Давудың йигитлери Набалың янына барып, яңкы айдыланларың эхлисини Давудың адындан оңа айтдылар-да, ондан жогаба гарашдылар.

<sup>10</sup>Йөне Набал Давудың йигитлерине шейле жогап берди: «Давут диййэ-ниңиз ким ол? Йышайың оглы диййэ-ниңиз ким? Хэзир өз хожайынындан гачып йөрен хызматкэр кэн.

<sup>11</sup>Черегими, сувумы, гыркымчылар үчин соян малымың этини гетирип, нирелидигини-де билмейэн адамларыма берип гойбериберейинми, хэ?»

<sup>12</sup>Шунлукда, Давудың йигитлери ызларына доландылар ве гелип, буларың хеммесини Давуда айтдылар. <sup>13</sup>Давут йигитлерине: «Эхлиңиз гылыжыңызы дакының» дийди. Оларың эхлиси гылыжыны дакынды, Давут хем гылыжыны дакынды. Дөрт йүзе голай адам Давудың ызына дүшди, ики йүз адам болса гошларың янында галды.

<sup>14</sup>Эмма бир йигит Набалың аялы Абыгайыла шейле дийди: «Бизиң хожайынымыза салам айтмак үчин, Давут чөлден чапарлар ёллапдыр. Эмма хожайынымыз олары кемситди. <sup>15</sup>Олар bize кэн ягшылык эдипдилер, бизи ынжытмандылар. Оларың янында болан дөвүрүмизде бизиң хич задымыз йитмэнди. <sup>16</sup>Биле гоюнларымызы сакланымызда, олар бизиң дашымызың галасы болупдылар. <sup>17</sup>Инди шуну бил-де, нэме этмелидигиң хақда ойлан, чүнки бизиң хожайынымыза ве онун тутуш машгаласына гаршы эрбет карара гелнендир. Набалың хэсиети жуда ярамаз, онун билен геплешип билйэн адам ёк».

<sup>18</sup>Шундан соң Абыгайыл вагт йитирмэн, ики йүз чөрек, ики тулум шерап, бэш гойнуң говурдагыны, бир батман говурганы<sup>а</sup>, йүз гошавуч кишмиши, ики йүз гошавуч инжир кишдесини алды-да, олары эшеклере

<sup>а</sup> 25:18 *Бир батман говурга* – еврейче *бэш сях говурга*. Бу такм. 20 кг дендир.

йүкледи. <sup>19</sup>Ол хызматкэрлерине: «Өңүме дүшүң, мен сизиң ызыңыздан йөрежек» дийди. Йөне ол адамыссы Набала хич зат айтмады. <sup>20</sup>Абыгайыл дагың япгыт тарапындан эшекли инип гелйэркэ, Давут хем адамлары билен оңа тарап гелйэрди. Шейдип, олар душусдылар. <sup>21</sup>Шол вагт Давут ичини гепледип гелйэрди: «Хайп, чөлде мен бу адамың эхли эмлагини горапдырын. Онуң еке зады-да йитмэнди. Эмма ол мениң ягшылыгыма яманлык билен жогап берди. <sup>22</sup>Эгер даң атянча онун эркек гөбеклисиниң барыны гырмасам, онда, гой, Худай маңа-да шоны, хатда ондан-да бетерини гөркезсин». <sup>23</sup>Абыгайыл Давуды гөренде, эшекден ховлукмач дүшди-де, ере йүзин дүшүп, оңа тагзым этди. <sup>24</sup>Ол Давудың аягына йыкылып, шейле дийди: «Гүнэси, гой, мениң бойнума болсун, агам. Өзүң билен геплешмэге гырнагыңа ыгыяр эт, онуң ики агыз сөзүни динле. <sup>25</sup>Хайыш эдйэрин, агам, бу нежис Набалың сөзлерини гөвнүне алма. Онуң өзи-де ады ялыдыр. Онуң ады Набал, өзи-де акмак<sup>а</sup>. Мен кенизиң агамың, ягны сениң иберен нөкерлериңи гөрмэндин. <sup>26</sup>Сени ган дөкмекден ве ар алмакдан Реббинц Өзи саклапдыр. Инди, эй, агам, Ребден ве сениң адыңдан ант ичйэрин, агам, саңа яманлык этмек ислейэн душманларың, гой, Набал ялы болсун. <sup>27</sup>Ине, шу совгатлары гырнагың сениң йигитлериңе бермек үчин агасына гетирди. <sup>28</sup>Өз гырнагыңың хыянатчылыгыны багышла. Реббинц агамың неслини абат этгеги шүбхесиздир, себаби агам Реб үчин

гөрешйэр. Өмүрбойы сенден яманлык чыкмаз. <sup>29</sup>Эгер кимдир бири агамы ызарласа я-да жанына каст этсе, онда жаныңы Худайыңыз Реббинц аман сакласын, душманларыңы болса сапандан даш атан кимин эдип өлдүрсин. <sup>30-31</sup>Сен агам барада айдан эхли ягшылыкларыны ерине етирип, Реб сени Ысрайыла хөкүмдар беллэнде, онда сен нэхак ган дөкмек я-да өзүңи горамак үчин хасрата себап болмарсың, ынсабың-да саңа ыза бермез. Реб өзүңи ялканда, гырнагыңы ятлагын». <sup>32</sup>Давут Абыгайыла шейле дийди: «Шу гүн мени саңа душуран Ысрайыл Худайы Реббе алкыш болсун!» <sup>33</sup>Пайхасыңа берекелла, өзүңе берекелла. Бу гүн ган дөкмекден хем өч алмакдан мениң эллерими сен сакладың! <sup>34</sup>Догрусыны айтсам, сизе хасрат гетирмекден мени саклан Ысрайыл Худайы Ребден ант ичйэрин, эгер сен хаял этмэн мениң яныма гелмедик болсадың, онда даң атянча Набалың екеже эркек гөбеклисини гойман гыржагым шүбхесизди». <sup>35</sup>Соңра Давут онун гетирен затларыны алды-да: «Аркайын өйүңе гайдыбер; сөзүң кабул болды, хайышың битди» дийди. <sup>36</sup>Абыгайыл Набалың янына гайдып гелди. Ол өйүңде шаларча мейлис гурап отырды. Ол ченденаша серхошды, кейпи дийсең чагды. Шоңа гөрэ, даң атянча Абыгайыл оңа дил ярмады. <sup>37</sup>Эртеси ирден, серхошлыкдан ачылансон, болан ишлериң барыны аялы оңа гүррүң берди. Бу затлары эшиден Набалың йүрегинден тутды, ол доңңара даша дөңди. <sup>38</sup>Он гүн чемеси вагтдан соң Реб Набалы урды; ол өлди.

<sup>а</sup> 25:25 *Набал, өзи-де акмак* – еврейче *Набал* ве *акмак* сөзлериңиң айдылышы мензешдир.

<sup>39</sup>Набалың өлендигини эшиденде, Давут шейле дийди: «Мени кемсидени үчин, Набалы гүнэкэр саян ве Өз гулуны яман ишден саклан Реббе алкыш болсун! Реб Набалың яман ниетини онуң өз башындан индерди».

Давут Абыгайыла өйленмек үчин оңа савчы иберди. <sup>40</sup>Давудың адамлары Кармеле Абыгайылың янына гелип, оңа: «Давут бизи саңа савчылыга иберди» дийдилер. <sup>41</sup>Ол еринден турды-да, дыза чөкүп тагзым этди ве шейле дийди: «Кенизиңиз женабымың гулларының аягыны юлмага-да таһын». <sup>42</sup>Абыгайыл дессине эшеге мүнди. Ол бәш кенизини янына алып, Давудың савчыларының ызына дүшди. Шейдип, ол Давудың аялы болды.

<sup>43</sup>Давут йизрегелли Ахыногама-да өйленди. Буларың икиси-де онуң аялы болды. <sup>44</sup>Шавул болса Давуда берен гызы Микалы галлымлы Лайышың оглы Палта берди.

## 26-нжы бап

### *Давут Шавула ене-де рехимдарлык эдйэр*

<sup>1</sup>Зиплилер ене-де Шавулың янына Гибга гелип: «Давут Ешимон чөлүниң гаршысындакы Хакыла дагында гизленйэр» дийип, оңа хабар бердилер. <sup>2</sup>Шавул Ысрайылың үч мүн саны мен диен адамыны янына алып, Зип чөлүне Давуды тутмага гитди. <sup>3</sup>Шавул ёлуң голайындакы Ешимоның гаршысында болан Хакыла дагында дүшелге гурды. Эмма Давут чөлде галыпды. Шавулың өз ызындан чөле гелендигини биленде, <sup>4</sup>Давут жансызлар иберип, Шавулың хакыкатдан хем гелендигини аныклады. <sup>5</sup>Соңра Давут Шавулың дүшелге

гуран ерине гелди. Ол Шавулың өз гошунбашысы Нериң оглы Абнер билен бир ерде биле ятандыгыны гөрди. Шавул дүшелгәниң ичинде ятырды, гошун болса онуң төверегинде дүшелге гурупды.

<sup>6</sup>Давут хетли Ахымелек билен Ёвабың иниси Серуяның оглы Абышай: «Хайсыңыз мениң билен Шавулың дүшелгесине гитжек?» дийип соралды. Абышай: «Мен гитжек» дийди. <sup>7</sup>Шейлеликте, Давут билен Абышай икиси гиче гошуна тарап гитди. Шавул дүшелгеде уклап ятырды, башужунда болса ере сүнжүлен найзасы барды. Абнер билен гошун онуң даштөверегини алып ятырды. <sup>8</sup>Абышай Давуда: «Худай бу гүн душманыңы элине берди. Инди маңа ыгтыяр эт: найзаны бир саланда, оны ере чүйлөйин – мен оны икинжи гезеге гойжак дөл» дийди. <sup>9</sup>Эмма Давут Абышай: «Оны өлдүрме, себәби Реббиң сечип-сайлан адамына эл гөтермек гүнә болар» дийди. <sup>10</sup>Давут оңа ене шейле дийди: «Ребден ант ичйэрин, оны я Реб урар, я ол өз ажалына өлер я-да сөвешде өлер. <sup>11</sup>Реббиң сечип-сайлан адамына эл гөтермекден мени Реббиң Өзи сакласын. Йөне сен онуң башужундакы найзаны, сув күйзәни ал, соң бу ерден өкжәни гөтерели». <sup>12</sup>Шейлеликте, Давут Шавулың башужундакы найзаны, сув күйзәни алды. Соңра олар гитдилер. Муны гөрөнем, дуянам болмады, хич ким оянмады хем. Олар уклап ятырдылар. Реб олары агыр ука гидерипди.

<sup>13</sup>Соңра Давут башга тарапа гитди ве узагракдакы байрың депесине чыкып сакланды. Ара эп-эсли барды. <sup>14</sup>Давут гошуна хем-де Нериң оглы Абнере: «Абнер! Жогап бержек



дәлми?» дийип гыгырды. Абнер: «Патыша гыгырян ким бу?» дийип жогап гайтарды. <sup>15</sup>Давут оңа: «Сен бейик адам дәлми нәме? Ысрайылда саңа, хей, тай гелжек бармыка? Онда нәме үчин сен өз женабың патыша гөзегчилик этмедин? Чүнки кимдир бири сениң женабың патышаны өлдүрмәге гелди. <sup>16</sup>Бу эден ишиңиз говы дәл. Ребден ант ичйәрин, сен өлүме мынасып, себәби сен өз женабыңа, Реббиң сечип-сайлан адамына гөзегчилик эдип билмедин. Ине, серет, патышаның башжундакы найзасы билен сув күйзеси ниреде?»

<sup>17</sup>Шавул Давудың сесини танады ве: «Давут, оглум, бу сениң сесиң жыла» дийди. Давут: «Хава, бу мениң сесим, эй, женабым ве патышахым» дийди. <sup>18</sup>Соң Давут ене сөзүни довам этди: «Женабым, мен гулуңы нәме себәпден бейдип ковалап йөрсүң? Мениң эден задым нәме? Языгым нәме? <sup>19</sup>Эй, женабым, патышахым, инди өз гулуңың айтжак сөзлерине гулак сал. Эгер сени мениң гаршыма аяга галдыран Реб болса, онда, гой, Ол гурбанлыгы кабул этсин. Ёк, эгер ынсан огуллары болса, онда, гой, олар Реббиң нәлети сиңсин! Чүнки олар: „Бар, башга худаилара сыгын“ дийип, бу гүн мени Реббиң мүлкүнден берлен пайымдан ковуп гойбердилер. <sup>20</sup>Шоңа гөрә, гой, мениң ганым Реббиң хузурындан узакдакы топрага дөкүлмесин. Эй, Ысрайылың патышасы, нәме үчин сен мени аңтап йөрсүң? Мен бир бүре ахырын!» <sup>21</sup>Шавул Давуда шейле дийди: «Мен гүнә этдим. Ызыңа долан, оглум, Давут. Инди мен саңа хич вагт яманлык этмерин, чүнки бу гүн мениң жаным сениң үчин жуда gymmatлы болды. Мен акмак болупдырын, жуда

ялнышыпдырын». <sup>22</sup>Давут оңа шейле жогап берди: «Ине, найзаң, эй патышахым! Гой, оны йигитлеринден бири гелип, алып гитсин. <sup>23</sup>Реб хер кими өз адалатлылыгы хем-де вепалылыгы үчин сылаглаяндыр. Шу гүн Реб сени мениң элиме берди, йөне мен Реббиң сечип-сайлан адамына эл гөтермек иследемим. <sup>24</sup>Сениң жаның бу гүн мениң үчин gymmatлы болшы ялы, гой, Реб хем мениң жанымы gymmatлы гөрсүн. Гой, Ол мени эхли белабетерлерден горасын». <sup>25</sup>Шавул Давуда шейле дийди: «Оглум, Давут, Худай саңа яр болсун! Көп ишлер эдерсиң ве хемише ишиң ровач болар».

Соңра Давут өз ёлуна гитди, Шавул хем өз өйүне доланды.

## 27-нжи бап

### *Давут пилиштлилерин арасында*

<sup>1</sup>Давут өз янындан шейле дийди: «Гүнлерде бир гүн мен Шавулың элинден хеләк боларын. Говусы, мен пилиштлилерин юрдуна гачайын. Шейтсем, Шавул мени Ысрайылың чәгинден тапмак умыдыны үзер; мен онуң элинден халас боларын». <sup>2</sup>Шейдип, Давут янындакы алты йүз адамы билен биле Гатың ханы Магогың оглы Акышың тарапына гечди. <sup>3</sup>Олар машгалалары билен биле Гатда Акыш ханың янында орнашдылар. Ики аялы йизрегелли Ахыногам ве Набалың дул галан аялы кармелли Абыгайыл хем Давудың янындады. <sup>4</sup>Шавул Давудың Гата гачандыгыны эшидип, оны гөзлемегини бес этди.

<sup>5</sup>Давут Акыш хана шейле дийди: «Эгер мен сениң гөвнүңден туран болсам, онда юрдуң обаларының биринден маңа яшар ялы ер бер; гой,

гулун өз янында патыша галасында яшамасын». <sup>6</sup>Шейдип, Акыш хан оңа Зиклагы берди. Шоңа гөрә, Зиклаг шу гүнки гүне ченли хем Яхуда патышаларына дегишли болуп гелйәр. <sup>7</sup>Давут пилиштлилерин юрдунда бир йыл дөрт ай яшады. <sup>8</sup>Ол адамлары билен биле гешурларын, гирзилерин ве амалеклерин үстүне чозуш этди, булар Шура гидйән ёлуң якасында, Мүсүре ченли болан аралыкда гадым эййәмден бәри отуран ерли илатларды. <sup>9</sup>Давут юрда чозуш эдип, аял-эркек диймән гырарды; доварлардыр өкүзлери, эшеклердир дүелери ве гейим-гежимлери олжа алып, Акыш ханың янына доланып гелерди. <sup>10</sup>Акыш хан: «Бу гүн кимин үстүне чоздуң?» дийип соранда, ол: «Негеп чөлүндәки яхудаларын топрагына» дийип, я-да «Негеп чөлүндәки ерахмееллерин ерлерине» дийип, я-да «Негеп чөлүндәки кейнлерин ерлерине» дийип жогап берерди. <sup>11</sup>«„Давут шейле-шейле ишлер этди“ дийип, бизин гүррүнимизи эдерлер» дийип, Давут бир адамы-да Гата гетирмезди. Аял-эркек диймән, барыны гырарды. Пилиштлилерин юрдунда болан дөврүндә ол шейле ишлер эдипди. <sup>12</sup>Акыш хан Давуда ынанып: «Ол өз халкының гөзүндән бүс-бүтин дүшүп, мениң хемишлик гулума өврүләр» дийип пикир эдйәрди.

## 28-нжи бап

### *Шавул порхан аяла йүз тутяр*

<sup>1</sup>Шол гүндерде пилиштлилер, Ысрайылың гаршысына урушмак үчин, өз гүйчлерини жемләпдилер. Акыш хан Давуда: «Өз адамларыңы-да алып, мениң билен биле бир гошунда сөвешмелидигиңи, элбетде, сен

билйәнсин» дийди. <sup>2</sup>Давут оңа: «Өрән оңат, сен хем өз гулуңың башарныгыны гөрерсин» дийди. Акыш хан Давуда: «Гаты говы, сен өмүрбойы мениң жанпенам боларсың» дийди.

<sup>3</sup>Шамувел өлүпди ве бүтин ысрайыл халкы онуң ясыны тутупды. Оны Рамада – өз галасында жайладылар. Шавул болса порханлардыр жадыгөйлери чыкарып ковупды.

<sup>4</sup>Пилиштлилер топландылар ве гелип, Шунемде дүшелге гурдулар. Шавул хем әхли ысрайыллары жемләп, Гилбовада дүшелге гурды. <sup>5</sup>Пилиштлилерин гошуныны гөренде, Шавулың горкудан яңа йүреги сарсып гитди. <sup>6</sup>Шавул Реббе йүз тутды, йөне Реб оңа не дүйшде, не Урымың үсти билен, не-де пыгамберлерин үсти билен жогап берди. <sup>7</sup>Соңра Шавул өз хызматкәрлерине: «Маңа бир порхан аял тапың. Мен онуң янына гидип, ондан бир зады хайыш этжек» дийди. Хызматкәрлер оңа: «Эндорда бир порхан бар» дийдилер. <sup>8</sup>Шавул башга гейим гейип, дашкы гөрнүшини үйтгетди ве янында ики адам алып, гижә ол аялың янына гитди. Ол: «Мениң үчин рухлара йүз тут ве адыны тутжак кишими чагыр» дийди. <sup>9</sup>Аял оңа: «Сен Шавулың порханлардыр жадыгөйлери юртдан чыкарып ковандыгыны билибем, мени өлдүрмек үчин дузак гуржак болярмың?» дийди. <sup>10</sup>Эмма Шавул: «Ребден ант ичйәрин, шу ишден саңа хич хили зыян етмез» дийип, Ребден ант ичди.

<sup>11</sup>Аял ондан: «Мен сениң яныңа кими гетирмели?» дийип сорды. Ол: «Шамувели» дийип жогап берди. <sup>12</sup>Аял Шамувели гөренде, чиркин гыгырып, оңа «Мени нәме үчин алдадың? Сен Шавул ахырын!» дийди. <sup>13</sup>Патыша оңа: «Горкма. Нәме

гөрийән?» дийди. Аял Шавула: «Ерден чыкып гелйән рухы гөрийән» дийип жогап берди. <sup>14</sup>Шавул: «Гөрнүши нәхили?» дийди. Аял: «Эгни донлы бир гарры адам ерден чыкып гелйәр» дийди. Шондан соң Шавул онуң Шамувелдигине гөз етирип, йүзүни ере берип, оңа тагзым этди. <sup>15</sup>Шамувел Шавула: «Нәме үчин мени ёкары чыкарып, алада гойдун?» дийди. Шавул шейле жогап берди: «Мен чыкынсыз ягдая дүшдүм. Пилиштлилер мениң гаршыма урушарлар, Худай болса менден йүз өвүрди. Инди Ол маңа пыгамберлерин үсти билен-де, дүйшде-де жогап бермейәр. Шоңа гөрә нәме этмелидигими өвредерин ялы, мен сени чагырдым». <sup>16</sup>Шамувел оңа шейле дийди: «Нәме үчин, Реб өзүңден йүз өврүп, саңа душман болансоң, менден сораарсың? <sup>17</sup>Реб мениң үстүм билен саңа айдан задыны этди. Ол сениң элинден патышалыгы алып, оны саңа дерек Давуд берди. <sup>18</sup>Себәби сен Реббиң сөзүне гулак асмадың, Онуң Амалегин гаршысына болан газабыны ерине етирмедин. Шонуң үчин хем Реб сени бу гүн шу ягдая салды. <sup>19</sup>Үстесине-де, сениң билен билеликде Ол Ысрайылы пилиштлилерин элине берер; эртир огулларың билен биле мениң яныма гелерсиң. Реб Ысрайыл гошунуны хем пилиштлилерин элине берер».

<sup>20</sup>Шол бада Шавул өзүни ере гойберди, чүнки Шамувелиң айданларыннан ол өлер ялы горкды. Узаклы гүн бүтин гижеси билен хич зат иймәнсоң, онда гүйч-гурбат галманды. <sup>21</sup>Яңкы аял Шавулың янына гелди ве онуң өлер ялы горкандыгыны гөрүп, оңа шейле дийди: «Гырнагың саңа гулак асды ве башыны этегине

салып, сениң диениңи этди. <sup>22</sup>Инди сенем гырнагыңа гулак ас. Мен саңа бир дөвүм чөрөк берейин. Шоны ийсең, ёла чыканыңда гурбатланарсың». <sup>23</sup>«Ёк, ийжек дәл» дийип, Шавул муны рет этди. Онуң хызматкәрлери ве яңкы аял оны ырмага чалышдылар. Ол разылашды. Ол еринден турды ве дүшегин үстүнде отурды. <sup>24</sup>Бу аялың мал ятагыңда бир семиз гөлеси барды. Ол оны дессине сойды; хамыр югурды ве петир биширди. <sup>25</sup>Ол оны Шавулың хем онуң хызматкәрлериниң өңүнде гойды. Олар оны ийдилер ве шол гиже өз ёлларына гитдилер.

## 29-нҗы бап

### *Пилиштлилер Давуда ынанмазчылык эдйәрлер*

<sup>1</sup>Пилиштлилер өз гүйчлерини Апекде жемледилер, ысрайыллар болса Йизрегелдәки чешмәниң боюнда орнашдылар. <sup>2</sup>Пилиштли ханлар йүз ве мүң адамлык топарлары билен барярдылар; Давут ве онуң адамлары Акыш хан билен биле ыздан гелйәрдилер.

<sup>3</sup>Пилиштли баштутанлар: «Еврейлер бу ерде нәме ишлейәр?» дийдилер. Акыш хан олара шейле жогап берди: «Онуң Ысрайылың шасы Шавулың гулы Давутдыгыны сиз билийәрсиниз ахырын. Бир йылдан говурак вагт бәри ол мениң янымда. Гелен гүнүңден тә шу гүне ченли мен онуң ярамаз иш эденини гөрмедим». <sup>4</sup>Пилиштли баштутанлар онуң үстүне хеңкирип, шейле дийдилер: «Оны ыза, өз белленен ерине уграт. Ол бизиң билен биле сөвеше гитмесин, ёгса ол бизиң гаршымыза уршар. Себәби өз хожаынына говы гөрүнмек үчин, онуң

шу адамларын келлесини кесмекден говы тэр тапжак гүманы бармы нәме?

<sup>5</sup> „Шавул мүнүсини өлдүрди,

Давут болса он мүнүсини“

дийлип, өзи хакда танс эдиллип, айдым айдылан Давут дөлми бу?» <sup>6</sup>Шондан соң Акыш хан Давуду чагырып, оңа шейле дийди: «Ребден ант ич-йэрин, сен бир догручыл адам. Маңа галса сениң билен биле сөвеше гидердим. Яныма гелен гүнүңден тэ шу гүне ченли сенден ярамазлык чыканыны гөрмедим. Шонда-да ханлара яранып билмейэрсин. <sup>7</sup>Инди паряхатлык билен ызыңа долан, пилиштли ханларын гаңыршына гайтма». <sup>8</sup>Давут Акыш хана шейле жогап берди: «Мениң эден задым нәме? Яныңа гелен гүнүмден тэ шу гүне ченли сен өз гулундан нәме эрбетлик тапдың? Нәме үчин мен өз женабың, патышаның душманлары билен сөвешмели дөл?» <sup>9</sup>Акыш хан Давуда шейле жогап берди: «Сениң эдил Худайын перишдеси ялы пәкдигини билйэрин. Йөне пилиштли баштутанлар: „Ол бизиң билен биле сөвеше гитмесин“ дийдилер. <sup>10</sup>Инди сен ве янында гелен патышаның гуллары даң билен туруп, мениң сиз үчин беллән ериме гидиң. Ярамаз хабары болса гөвнүңе алма, чүнки мен сенден разы. Эртир даң ягтылан бадына ёла дүшүң». <sup>11</sup>Шейлеликте, Давут адамлары билен биле пилиштлилерин юрдуна тарап уграды. Пилиштлилер болса Йизрегеле гитдилер.

### 30-нжы бап

#### *Давут амалеклер билен урушяр*

<sup>1</sup>Давут билен онун адамларынын Зиклага геленлерине үч гүн диенде, амалеклер Негеп чөлүне, ылайта-да

Зиклаг галасынын үстүне чозуш этдилер. Олар Зиклагы басып алдылар ве якып-яндырдылар. <sup>2</sup>Амалеклер аяллары, яшу-гарры диймән ол ердәкилерин эхлисини есир алдылар, йөне хич кими өлдүрмән, янлары билен алып, өз ёлларына гитдилер. <sup>3</sup>Давут адамлары билен гала геленде, олар онун якып-яндырыландыгыны, аялларыдыр огул-гызларынын болса есир эдиллип әкидилендигини билдилер. <sup>4</sup>Давут ве онун янындакылар тэ ысгындан гачянчалар мөңүрип аглашдылар. <sup>5</sup>Давудын ики аялы, ягны йизрегелли Ахыногам ве кармелли Набалын дул галан аялы Абыгайыл хем есир эдиллип әкидилипди. <sup>6</sup>Давудын халы тенди, чүнки халк оны дашламак ислейәрди. Себәби огул-гызларынын есир алнанына адамларын жаны янәрды. Эмма Давут өз Худайы Ребден гүйч алды. <sup>7</sup>Ол Ахымегеин оглы руханы Абятара: «Эфоды гетир» дийди. Абятар эфоды Давудын янына гетирди. <sup>8</sup>Давут: «Мен бу галтаманларын ызындан ковмалымы? Мен оларын ызындан етип билеринми?» дийип, Реббе йүзленди. Реб оңа: «Оларын ызындан ков. Сен хөкман оларын ызындан етип, есирлери халас эдерсиң» дийип жогап берди. <sup>9-10</sup>Шундукда, Давут янындакы алты йүз адамы билен билеликте ёла дүшди. Олар Бесор чайына гелдилер. Гурбатдан дүшен ики йүз адам чайдан гечип билмән, шол ерде галдылар. Эмма Давут дөрт йүз адам билен биле галтаманлары коваламагыны довам этдирди.

<sup>11</sup>Олар сәхралыкдан бир мүсүрлини тапдылар ве Давудын янына гетирдилер; оңа иймәге чөрек, ичмәге сув бердилер. <sup>12</sup>Олар оңа бир гошавуч инжир кишде билен ики гошавуч

кишмиш-де бердилер. Ол булары иенден соң гурбуна гелди, чүнки ол үч гиже-гүндизлэп хич зат ийип-ичмэнди. <sup>13</sup>«Кимиң адамы боларсын, нирелисиң?» дийип, Давут ондан сорады. Ол: «Мен бир мүсүрли йигит, бир амалегиң гулы. Үч гүн мундан өң ярамадым, шонуң үчинем хожайыным мени ташлап гитди. <sup>14</sup>Биз Негеп чөлүндөки керетлерин, Яхуданың бир бөлөгиниң ве калеплерин үстүне чо-зуш этдик, шейле хем, Зиклагы якып-яндырдык» дийип жогап берди. <sup>15</sup>Давут оңа: «Мени шол галтаманларың янына элтип билермиң?» дийди. Ол: «Эгер мени өлдүрмежекдигиңе я-да хожайынымың элине бермежекдигиңе ант ичсең әкидейин» дийди.

<sup>16</sup>Ол Давуды галтаманларың янына гетирди. Шол вагт олар ийип-ичип, танс эдип, чар тарапа яйрапдылар, чүнки олар пилиштлилерин хем яхудаларың юрдундан өрән көп олжа алыпдылар. <sup>17</sup>Давут даң агарандан тә агшама ченли олары гырды. Дүели гачан дөрт йүз йигитден башга екеже адам-да онуң элинден гутулып билмеди. <sup>18</sup>Давут амалеклерин алан затларының әхлисини ве ики аялыны ызына гайдып алды. <sup>19</sup>Овнугу-ири затларың әхлисини, огул-гызларыны, олжа алнан затларың барыны Давут ызына гайтарып гетирди; әхли зат ербе-ерди. <sup>20</sup>Давут башга-да ов-нук хем ири мал сүрүлерини эле салды. Олары бейлеки малларың өңүндөн сүрүп: «Ине, бу Давудың олжасы» диййәрдилер.

<sup>21</sup>Давут ысгындан гачып, өзи билен гидип билмән, Бесор чайында галан ики йүз адамың янына гелди. Олар Давуды хем онуң адамларыны гаршыламага чыкдылар. Голайлашанларында

Давут олара салам берди. <sup>22</sup>Шонда Давут билен биле геленлерин арасындакы пис хем ярамаз адамлар шейле дийдилер: «Бизден галандыклары үчин, олар олжадан хич зат алмазлар. Олар диңе өз аяллары билен чагаларыны алсынлар-да гидиберсинлер». <sup>23</sup>Эмма Давут олара шейле дийди: «Реббиң берен задыны бейле этмәлиң, гардашларым. Реб бизи горалды ве үстүмизе чозан гаракчылары бизиң элимизе берди. <sup>24</sup>Бу сөзүңизи диңлән тапылармыка? Сөвеше гиден билен гошларың янында галаның пайы дең болар; затлар дең пайлашылар». <sup>25</sup>Шол гүнден бейлөк Давут муну Ысрайыл үчин канун ве парз эдип гойды. Бу канун шу гүне ченли до-вам эдип гелйәр.

<sup>26</sup>Давут Зиклага гелип, «Ине, шу Реббиң душманларындан алнан олжадан сизе совгат» дийип, өз достлары болан яхуда яшулуларына иберди. <sup>27</sup>Шейле хем ол Бейтелдәки, Негеп чөлүнде Рамотдакы, Ятырдакы, <sup>28</sup>Арогердәки, Сипмотдакы, Эштемовадакы, <sup>29</sup>Ракалдакы, ерахмееллерин галаларындакы, кейнлерин галаларындакы, <sup>30</sup>Хормадакы, Боргашандакы, Атакдакы, <sup>31</sup>Хеброндакы өз адамлары билен баран ерлеринин әхлисинде яшаянлара олжа алнан затлардан иберди.

### 31-нжи бап

#### *Шавулың ве онуң огулларының өлүми*

(1 Йыл язгылары 10:1-12)

<sup>1</sup>Пилиштлилер Ысрайылың гаршысына сөвеш этди. Ысрайыллар пилиштлилерден гачып, Гилбова дагында көпүси гырылды.

<sup>2</sup>Пилиштлилер Шавулың ве онуң огуллары Ёнатаның, Абынадабың хем-де Малкышуваның ызындан ковуп етип, онуң огулларыны өлдүрдилер. <sup>3</sup>Шавула гаршы сөвеш гүйчленди, яйчылар оны тапдылар ве агыр яраладылар. <sup>4</sup>Шавул ярагчы нөкерине шейле дийди: «Гылыжыңы ал-да, мени өлдүр; сүннетсизлерин элинден өлүп, олара гөз болмайын». Эмма онуң ярагчы нөкери жуда горкды ве бейле этмек исле меди. Шоңа гөрө, Шавул өз гылыжыны алды-да, онуң үстүне өзүни оклады. <sup>5</sup>Шавулың өлендигини гөрөн ярагчы нөкери-де өз гылыжының үстүне өзүни оклап, онуң билен биле өлди. <sup>6</sup>Шейдип, Шавулың өзи, үч оглы, ярагчы нөкери хем-де эхли адамлары бир гүнде өлдүлөр. <sup>7</sup>Ысрайылың еңлип гачандыгыны, Шавулың хем онуң огулларының өлендигини гөрүп, жүлгәниң бейлеки тарапында ве Иордан дерясының аңырсында яшаян ысрайыллар өз галаларыны ташлап гачдылар; пилиштлилер

гелип, олары эледилер. <sup>8</sup>Эртеси гүн пилиштлилер өлдүриленлери таламак үчин геленлеринде, Гилбова дагындан Шавул билен онуң үч оглуның жеседини тапдылар. <sup>9</sup>Олар Шавулың келлесини кесип, ярагыны алдылар ве бутханаларына хем-де халкына хабар бермек үчин, тутуш пилиштлилерин юрдуна чапарлар гөндөрдилер. <sup>10</sup>Шавулың ярагыны Ашторет худайларының бутханасында гойдулар, жеседини болса Бейтшеян галасының диварындан асып гойдулар. <sup>11</sup>Пилиштлилерин Шавула эденлерини Гилгатдакы Ябешиң илаты эшиденде, <sup>12</sup>онуң гайдусыз адамларының эхлиси аяга галды. Олар узак гиже йөредилер. Барып, Шавулың хем онуң огулларының жесетлерини Бейтшеян галасының диварындан айырдылар; Ябеше гелип, жесетлери шол ерде якдылар. <sup>13</sup>Соңра оларын сүңклерини гетирип, Ябешдәки йылгының ашагында гөмдүлөр ве еди гүнлөп агыз бекледилер.

